

Gegenangriff südwestlich Caen gewinnt weiter Boden

Feindliche Angriffe bei Tilly und St. Lo zusammengebrochen — Verteidiger von Wilna zerschlugen wiederholte Angriffe der Bolschewisten — Feind in Italien unter hohen blutigen Verlusten abgewiesen

Aus dem Führerhauptquartier, 12. Juli. DNB. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

Die Schlacht in der Normandie hat sich noch auf weitere Abschnitte ausgedehnt und Artilleriefeuer noch gesteigert.

Östlich der Orne warfen unsere Truppen den bei Colombelles eingebrochenen Feind auf seine Ausgangsstellungen zurück. Südwestlich Caen gewann unser Gegenangriff weiter Boden. Um Eterville wird erbittert gekämpft.

Südlich und südwestlich Tilly brachen starke feindliche Angriffe unter hohen Verlusten zusammen.

Auch im Abschnitt nordöstlich und nördlich St. Lo scheiterten die auf breiter Front vertragenen feindlichen Durchbruchversuche. In einigen Einbruchsstellen wird noch gekämpft. Westlich Air el warfen deutsche Panzertruppen den Feind nach Norden zurück. Zwischen Vire u. Saint Eny, nordwestlich Le Plessis und im Abschnitt La Haye du Puits dauern die erbitterten Abwehrkämpfe an, ohne dass es dem Gegner bisher gelang, wesentliche Erfolge zu erzielen.

Im französischen Raum wurden wiederum 66 Terroristen im Kampf niedergemacht.

Schweres »V 1« Vergeltungsflugzeug liegt weiterhin auf dem Grossraum von London.

In Italien setzte der Gegner seine starken Angriffe von der Westküste bis in den Raum von Poggibonsi fort. Er wurde unter hohen blutigen Verlusten abgewiesen. Der Schwerpunkt der Kämpfe lag gestern beiderseits des Tiber, im Abschnitt südlich Citta di Castello. Nach trommelartigen Artilleriefeuer gelang es dem Gegner in verlustreichen Kämpfen, unsere Front um einige Kilometer nach Norden zurückzudrücken. Östlich des Tiber brachten Gegenangriffe unserer Truppen das feindliche Vor-

Protinapad jugozahodno od Caena napreduje

Sovražni napadi pri Tillyju in St. Loju so se zrušili — Branilci Vilne so razbili ponovne boljševiške napade — V Italiji je bil sovražnik zavržen z visokimi krvnimi izgubami

Führerjev glavni stan, 12. Juli. DNB. Vrhovno poveljstvo oboroženih sil javlja:

Bitka v Normandiji se je razširila še na nadaljnje odseke, topniški ogenj pa še bolj ojačil.

Vzhodno od Orne so vrgle naše čete sovražnika, ki je vdrl pri Colombellu, nazaj na njegove izhodiščne položaje. Jugozahodno od Caena je naš protinapad še napredoval. Za Eterville se bijejo ogorčeni boji.

Južno in jugozahodno od Tillyja so se z visokimi izgubami za sovražnika zrušili njegovi močni napadi.

Tudi na odseku severovzhodno in severno od St. Lōja so se izjalovili na široki fronti izvedeni sovražni prebijalni poskusi. V nekaterih vdornih mestih se boji še vrše. Zahodno od Airela so vrgle nemške oklepniške čete sovražnika nazaj proti severu. Med Viro in Saint Enyjem, severozahodno od Le Plessisa ter na odseku La Haye du Puits se nadaljujejo ogorčeni obrambni boji, ne da bi se nasprotniku doslej posrečilo doseči bistvenejše uspehe.

Na francoskem področju smo v bojih zopet uničili 66 teroristov.

Področje velikega Londona leži še nadalje pod težkim masčevalnim ognjem »V 1«.

V Italiji je nadaljeval sovražnik s svojimi močnimi napadi od zahodne obale pa do področja pri Poggibonsiju. Z visokimi krvnimi izgubami smo ga zavržili. Težišče bojev je ležalo večkrat na obeh straneh Tibere, na odseku Citta di Castello. Po topniškem ognju, ki je sličil bobnenemu ognju, je uspelo nasprotniku, da je v bojih, v katerih je imel velike izgube, potisnil našo črto za nekaj kilometrov proti severu. Vzhodno od Tibere so protinapadi naših čet zaustavili sovražno napredovanje. Ob jadranski obali

Z velebojišča pri Caenu

Berlin, 12. juli. Mednarodni poročevalski urad poroča:

Na velebojišču pri Caenu so imele večeraj dopoldne nemške protiakcije tako vzhodno od Orne, kot med Orno in potokom Odonom pomemben uspeh. Britanci so vrgle z vsega ozemlja, ki so ga z izredno visokimi krvnimi žrtvami zasedli dan prej. Dočim je vzhodno od spodnje Orne uspelo s presenljivim posegom nemškega oklepniškega oddelka odstraniti v ponedeljek nastali sovražnikov vdor ter privedi ujetnike in zaplenjeno težko pehotno orožje, se je zahodno od Orne uspešno nadaljevalo nemško podjetje z uničenjem britanskega napadalnega klina v južni bok zapornih postojank pri Caenu, ki se je začelo že v ponedeljek popoldne. Iz Maltota so prodrl v zgodnjih jutranjih urah večerajšnega dne SS oklepniški grenadirji v spremstvu oklepnikov in napadalnih topov dalje proti severu ter dosegli vključ deloma žilavemu odporu in silovitemu topniškemu zapornemu ognju številnih težkih havbic ter topništva bojnih ladij v jutranji zori kraj Eterville. Nemški protinapad je zadal Britancem visoke izgube. Poleg več sto ujetnikov je padlo v nemške roke mnogo težkega orožja, med drugim po- zračnih ugotovitvah 23 velikih oklepnikov. Popoln uspeh je imel tudi nemški protisunek severno od Esquayja, kjer so Nemci obkolili in uničili neko britan-

Sovjeti so imeli 45.000 mrtvih

Berlin, 12. juli. Mednarodni poročevalski urad poroča:

Kot pomembno dejstvo moramo označiti činjenico, da boljševiki v ponedeljek niso mogli nadaljevati svojega velenapada na ozemlja zapadno od Kovija. Huda in odločna obramba tamkajšnjih nemških divizij je zadela boljševiškim oddelkom tako težke izgube, da moramo smatrati, da je bilo najmanj 9 boljševiških strelskih divizij skupno z dvema oklepniškima brigadama uničenih, oziroma močno zbitih. Krvave izgube boljševikov ocenjujejo s 40 do 45.000 mrtvimi, številno ranjenec pa bo verjetno vsaj trikrat tako veliko. Vključ temu je treba računati z možnostjo ponovitve boljševiških prebijalnih poskusov, zlasti še, ker so do ponedeljka opazili močne prevoze čet in gradiva na koveljsko področje.

Da bi podprli svoje osredotočene napade na Vilno, so pripeljali Sovjeti številne baterije težkih havbic, ki so vzele nemško odporno središče z vseh strani pod silovit večurni ogenj. Vendar napadajočim sovjetskim strelskim in oklepniškim oddelkom ni nikjer uspelo vdreti v nemške črte. Kjer so se začasno polastili kake skupine hiš, tamkaj so jih branilci s protisunkom in z izredno težkimi izgubami vrgli takoj zopet nazaj.

V ostalem je bil večerajnji dan v znamenju uspešnih obrambnih bojev z gibljivo taktiko. Na obeh straneh Slonima so pričeli boljševiki s široko

K bojem v Italiji

Berlin, 12. jul. Mednarodni poročevalski urad poroča:

Na italijanskem bojišču so se vršili v ponedeljek boji predvsem ob tirenski obali, severozahodno od Trasimenskega jezera in na jadranskem obalnem odseku. Pri tem je izvazijskim oddelkom uspelo le severozahodno od Trasimenskega jezera, da so napredovali za dva do tri kilometre. Na vseh ostalih odsekih so se nemški branilci uspešno upirali. Z dobrim uspehom so obstreljevali ameriška zbirališča oklepnikov pri Poggibonsiju. Tudi na obeh straneh Tibere so nemške postojanke vzdržale kljub močnemu britanskemu pritisku.

Führer čestital dr. Hachi

Praga, 12. juli. Führer je poslal predsedniku dr. Hachi ob njegovem 72. rojstnem dnevu pozdravno brzojavko, v kateri izraža upanje, da bo dr. Hacha po ozdravitvi lahko še več let delal za srečno bodočnost češkega naroda in novo urejene Evrope, ter da bo užival priznanje za svoje državniško in modro obnašanje v težkih časih. Nadaljnje čestitke so poslali ministri dr. Lammers, državni protektor za Češko in Moravsko minister dr. Frick in nemški minister za Češko in Moravsko SS-Obergruppenführer K. H. Frank.

»V 1« stalno nad Anglijo

Stockholm, 12. juli. Reuter javlja: Napadi letališč bomb nad južno Anglijo in Britanijo so se nadaljevali tudi v noči od torka na sredo in v sredo zjutraj. Nastala je škoda, prebivalstvo je imelo izgube.

Ženeva, 12. juli. Letalski dopisnik »Daily Sketch« ugotavlja, da na prepročev napadov »V 1« ni misliti, čeprav si bodo Angloamerikanci delali

Kdo je de Gaulle?

Zadnje čase so listi večkrat pisali o de Gaulleu v zvezi z njegovim obiskom v Washingtonu, kjer je hotel dobiti od Roosevelta priznanje svoje »začasne vlad«, a se je moral brez uspeha razočaran vrniti domov. De Gaulle je človek, ki je morda od vseh Francozov najbolj pričakoval anglosasko pomoč za »osvoboditev« Francije, in je zato tudi med vsemi Francozi nad Anglosasi gotovo tudi najbolj razočaran. Angleški radio in tisk sta ga štiri leta proslavljala kot avtentičnega zastopnika Francije, de Gaulle je ustanovil najprej svojo »borbo« se Francozom, nato »osvobodilni komitec« v Alžiru in nazadnje še »provizorično vlad«. Ko pa je maja letosnjega leta obiskal Churchillja, ga ta ni hotel priznati za provizoričnega šefa vlade; isto je sedaj storil Roosevelt.

De Gaulle je odkril Reynaud. Na njegovo zahtevo je Weygand po padcu Gamelin leta 1940 imenoval de Gaulle za generala. Pri prenosni vladi dne 6. junija 1940 je bil kot državni podtajnik poklican v vojno ministrstvo in je kot Reynaudov namestnik postal obrambni minister. Kako je prišlo do tega? Francoz Paul Bordin piše v »Deutsche Allgemeine Zeitung«, da je de Gaulle bolj pustolovska kot vodilna osebnost. Rodil se je l. 1890. Absolviral je vojaško šolo v Saint-Cyru ter storil v armadi, kjer kot domisljavi Vicomte Charles-Andre-Joseph-Marie de Gaulle ni bil priljubljen. Napisal je nekaj vojaških knjig, od katerih je najbolj znana »Vers l'armée de métier«, ki je bila prevedena v nemščino ter je zbudila v Nemčiji večjo pozornost kot v Franciji. V tej knjigi je temperamentno zagovarjal misel, da se Francozi ne smejo skrivati za Maginotovo črto, temveč da si mora Francija zgraditi moderno motorizirano armado in prav tako veliko letalsko armado. Ni pa vedel, da so tudi v taki armadi potrebni ljudje, vojski po duhu in telesu, kar se je zlasti potrdilo v sedanji vojni. Vendar pa je, če izvajamo to pomanjkljivost, de Gaulle imel pravilno vizijo moderne vojske. S svojimi spomeniki je bombardiral francoski vrhovni vojni svet, ki pa ga ni maral poslušati in tudi njegov zagovornik Reynaud pri političnih prav tako ni mogel uspeti, dokler ni prišlo leta 1940 tik do katastrofe. Takrat pa so nemške divizije že zlomile kratke francoske odpor na Sommi in Aisni ter korakale proti Rouenu in Soissonsu. Ne de Gaulle in ne Reynaud nista mogla izvesti svojih načrtov in sta iz tega sklepa, da je bila njuna teorija pravilna. Vendar to ne drži. Res sta več let zahtevala oklepne divizije in močno letalstvo, toda francoska produktivna moč tem zahtevam ni bila kos. Iz tega bi bil edino pravilen sklep, da Francija ne more in ne sme voditi vojne. De Gaulle pa kljub temu, da je bila Francija premagana, tega ni upošteval, marveč se je po Churchillovem prizadevanju po Reynaudovem padcu uprl 17. junija sklenjenemu premirju ter se oklical za šefa »osvobodnih Francozov«. Vse Francoze v kolonijah in kolonialne armade je pozval, naj odpovedo pokorščino zakoniti francoski oblasti in se podredijo njegovemu vodstvu. Zato ga je takratni predsednik Lebrun razrešil njegovih dolžnosti, nato je bil pred vojnimi sodiščem obsojen na štiri leta ječe. Ta kazen je bila pozneje spremenjena v smrtno kazen. S tem je bil skopani dokončni prelom med domovino in de Gaullem, ki je postal iz sovražnika Nemčije sovražnik Francije. S Churchillom je sklenil sicer 7. avgusta 1940 pogodbo, da ne bo sodeloval nikjer, kjer bi se moral boriti proti Francozom, a je že 23. septembra napadel francosko posadko v Dakariju, kjer si je nakopal veliko sramoto. Tudi v Severni Afriki se ni obnesel. Zaveznikom namreč tam niso pomagali njegovi pristaji, marveč Darlan, Giraud in Peyrouton, torej vichyjski pribezniki.

Ko se je pričela invazija v Francijo, je bil de Gaulle sicer v Angliji, pa je zvedel za invazijo šele iz radijskih poročil. Francosko ljudstvo pa danes trpi zaradi silovitih letalskih napadov in zaradi hudih bojev, ki spreminjajo v prah in pepel vse, kjer koli pride do njih. De Gaulle je zanesel med Francoze tudi državljansko vojno, ki so jo izrabili komunisti.

To je »bلاغoslove«, ki ga je prinesel de Gaulle Francozom. »Emigranti nikdar nimajo prav«, je rekel že Saint-Just. »Svoje dežele nikdar ne nosi na čevljiš s seboj«, je rekel Danton. To bo držalo. Nove Francije ne bo ustvaril de Gaulle, marveč tisto ljudstvo, ki je ostalo doma, ki zdaj tako grozno trpi in bo združeno okoli svojega poštenega, svobodnega maršala v skupnem trpljenju in skupnem spoznanju doživelo svoj notranji porod.

Uspehi proti razbojnikom na Hrvaškem

Zagreb, 11. juli. Pri Varaždinu, Gavčinu in Fodži so izgnali razbojnika v manjših podvezetih 145 mož. Pri Rogatici je bilo sestreljeno neko štirimotorno sovražno letalo. Pri nekem kraju so izgnali tolovaji 450 mrtvih in večje količine orožja in vojnega gradiva. Dosedanje sovražne izgube na tem področju znašajo 635 mrtvih in 350 ranjenih. Dne 8. in 9. juli so napadala sovražna letala z bombami in strojnimi kralje Brod, Novska, Gospić in Zenica. V Pregradi, Bjelovaru in Varaždinu so sestrelili po eno sovražno letalo. Posadke teh letal so bile ujet.

Pretiravanje sovjetskih uspehov

Berlin, 11. jul. Pristojni berlinski krogi danes opozarjajo na pretirana poročila o sovjetskih uspehih, ki jih prinasa angleško časopisje in angleške poročevalske agencije. Posebno pretirava agencija »Exchange Telegraph«, ki je počvetverila število ujetnikov, ki jih je navedlo sovjetsko uradno poročilo kljub temu, da so že te sovjetske navedbe mnogo previseke. S takimi pretiranimi poročili hočejo Angleži očividno vplivati na nevtralece.

Nadalje izjavljajo v Berlinu, da so Sovjeti večje napore in še bolj uporabljali svoje bombniške jate.

Stockholm, 12. juli. Reuter poroča, da so tudi v tork padale na ozemlje Londona in južne Anglije letče bombe, ki so povzročile številne izgube.

Amsterdam. Kakor poroča radio London, je imenoval general Eisenhower »V 1« »proketo stvar«. Napadi letališč bomb so ravno tako uspešni, kot silni napadi nemških bombnikov, vendar pa so mnogo cenejši.

Poljsko-sovjetski spor

Berlin, 11. juli. Poljska radiodajna postaja v inozemstvu napada Sovjetsko zvezo ker je podelila poljsko državljanstvo nekaterim osebam, češ da je bila s tem omalovaževana poljska suvereniteta. V Wilhelmstrasse izjavljajo, da se je polj-

sko bojno skupino.

Na področju severno od Tillyja so pričeli Britanci večeraj dopoldne po večurni topniški pripravi s prebijalnim poskusom, ki so ga vršili z močnimi strjenimi pehotnimi ter oklepniškimi silami. Ker so Nemci razbili vse sunke vzhodno od ceste, ki vodi iz Tillyja v Villers-Bocages, so skušali Britanci večeraj svojo srečo zahodno od ceste. Boji so se končali večeraj okrog poldneva po dolgih in ogorčenih borbah s popolnim obrambnim uspehom nemškega orožja, ki je zadalo v tesnih valovih napadajočim britanskim skupinam zelo visoke izgube. Za nek krajevni vdor so se večeraj popoldne vršili še siloviti boji z golim orožjem. Do večjih spopadov je prišlo večeraj tudi na vsem območju med cesto št. 171, ki vodi iz Bayeuxa v Saint-Lo ter med spodnjim tokom Vire. Amerikanci so pričeli tu na široki fronti z zelo močnimi pehotnimi in oklepniškimi silami s čelnim napadom, ker so videli, da je doživela njihova ofenziva med Viro in Tauto, ki naj bi z boka osvojila področje Saint-Loja, krvav neuspeh. Težišča novih napadov so letala na obeh straneh ceste 171 in pa ob cesti, ki vodi iz Villes-Fossarda proti jugu v Saint-Lo. V opoldanskih urah so Nemci razen malenkostnih krajevnih vdorov krvavo odbili vse ameriške napade. Po prvih došlih poročilih so Nemci uničili 42 oklepnikov.

zasnovanim manevrom, s katerim so skušali uničiti nemške obrambne sile ob Ščari. Poskus se je krvavo izjalovil, ker so Nemci pravočasno spoznali sovjetsko namero ter so se njihovi oddelki, po uspehi obrambi pred bojnimi obkoljevalnimi poskusi pravočasno umaknili na dalje proti zapadu ležeče ozemlje. Pri tem so po uničenju vseh vojaško važnih naprav izpraznili kraj Slonim.

V hudih bojih so nemški vojski prestregli in zavrli sovjetsko oklepniško skupino, ki je iz Lide prodirala v smeri proti Grodnu. Boljševiški napadalni klini so utrpeli z neudnimi prepadi oklepniških lovcev hude izgube, ter so morali precej omejiti hitrost svojega napredovanja.

Tudi severozahodno od Vilne nastopajoči nemški oddelki so imeli pri obrambi močnih sovjetskih oklepniških napadov v smeri proti Kovnu lepe uspehe. Vključ veliki premoči boljševikov zlasti v težkem orožju se je branilec posrečilo, da so se vseposvobod obdržali na svojih zapornih postojankah.

Ogorčeni boji so se odigrali končno še na področju ob obeh straneh Drijskega jezera. Sovjeti so tu z močnimi oklepniškimi in motoriziranimi silami navallili na nemške zaporne postojanke, katere so v prvem valu pregazili. Kasneje pa jih je zagrabil smel protisunek hitre nemške bojne skupine ter jih vrgel nazaj na neko ožino, kjer so se boji nadaljevali do pozne noči.

V prejšnjih dneh je bilo britanskim silam uspelo, da so preko vrzeli v bojni črti prispele do kraja Pietralunga. Hitri nemški oddelki pa so vrgli Britance zopet iz tega kraja ter jih zasledovali proti jugu.

Posebno pomemben obrambni uspeh so pokazali boji na obeh straneh Filotransa, kjer je britansko vrhovno poveljstvo napadalo nemško črto s poljskimi najemniškimi oddelki in z britanskimi spremljevalnimi oklepniki. S točnim in osredotočenim ognjem nemških baterij so branilci še pred nemškimi postojankami s posebno visokimi izgubami za napadale razbili vse napade ter pri tem zažgali 13 britanskih oklepnikov.

K vojnemu položaju

Berlin, 11. julija. Kakor izjavljajo na pristojnem vojaškem mestu, se je posrečilo večerj Angležem pri Caenu nek vdor v nemške položaje na ozki črti. S takoj izvedenim protinapadom pa so nemške čete zopet zavzele del izgubljenega ozemlja. Boji se vrše sedaj v južnem delu mesta. Ameriški napadi na zahodnem odseku invazijskega bojišča so bili deloma s protinapadi odbiti.

Na italijanskem bojišču so izvedli Angloamerikanci napade na nemške postojanke, ki pa so bili večerj šibkejši kot prejšnje dni. Sovražniku so se posrečili le posamezni krajevni vdori.

Na južnem delu vzhodnega bojišča so nemške čete severno od Jasiša s krajevnim napadom izboljšale svoje postojanke. Pri Kovelju Sovjeti niso izvedli novih napadov. Nemške čete so tu v štiridnevnih težkih obrambnih bojih odbile napade desetih sovjetskih strelskih divizij in močnih oklepniških sil ter zadale nasprotniku

visoke izgube. Sovjeti so izgubili med ostalim 295 oklepnikov. Na srednjem odseku vzhodnega bojišča se nadaljujejo težki boji, ki so za obe strani polni izgub. Sovjeti so s močnimi silami napadli mesto Vilno, vendar jih je nemška posadka v ogorčenem boju vrgla nazaj. Medtem pritiskajo sovjetski napadalni klini mimo Vilne naprej proti zahodu in jugozahodu. Zahodno od železniške proge Vilna—Dvinsk so v teku ogorčeni boji. Severno od Dvine Sovjeti razen krajevnega sunka pri Novorževu niso podvzeli nobenih novih napadov.

Sovjetsko napredovanje je postalo v poslednjih dnevih nekoliko počasneje in to deloma zaradi ojačanega nemškega odpora in deloma zaradi oddaljenosti od sovjetskih oskrbovalnih središč. S tem, da so bili odbiti sovjetski napadi pri Kovelju in pri Polocku ter da so lahko Nemci izvedli protiukrepe na ogroženem področju med Dvinskom in Baranoviči, je prišlo nemško vodstvo v boljši položaj.

Vatikan demantira obisk Orlemanskega

Lizbona, 11. jul. Ameriška agencija »United Press« je poročala, da prihajajo v Vatikanu obisk patra Orlemanskega. Kot je znano, je Orlemanski na Stalinovo povabilo obiskal Moskvo ter na svojem povratku v Ameriko izjavil, da obstoji neka možnost zblizanja med boljševizmom in Vatikanom. Predpostavljena cerkvena mesta so ga zaradi tega klicala na odgovor. Agencija »United Press« je trdila, da je Orlemanski poročal Vatikanu o svojih pogovorih v Moskvi, ki so se nanašali na zboljšanje odnosov med Sovjetsko zvezo in katoliško cerkve. Merodajni vatikanski krogi so to demantirali po ameriški agenciji »Associated Press«. Vatikanska poročevalska služba je izrecno ugotovila, da nima ničesar skupnega z obiskom Orlemanskega v Moskvi.

Roosevelt bo četrtič kandidiral

Amsterdam, 12. julija. Po britanski poročevalski službi je Roosevelt večerj izjavil na tiskovni konferenci, da bo v primeru, ako ga bodo ponovno izvolili, to izvolitev sprejel in predsednikoval Združenim državam tudi v četrti dobi.

S strejnicami na zagrebške otroke

Berlin, 12. jul. Pri zadnjem angloameriškem strahovalnem napadu na hrvaško glavno mesto so ubili letalci na nekem otroškem igrišču desetine žena in otrok. Spitfireji so iz prav nizke višine streljali na veselo igrajoče se otroke, ki so se tamjaki brezskrbno zabavali pod nadzorstvom svojih mater. V nekaj sekundah so se uboge žrtve angloameriških letalskih gangsterjev zvalile na tla. Takoj so prispeli rešilni aviomobili, ki so naložili okrvavljena trupla žena in otrok. Prebivalstva se je potlašilo velikanski bes, ki je prišel do izraza v glasnem preklinjanju zavezniškega letalstva.

Resen položaj na Kitajskem

Berlin, 11. julija. V Wilhelmstrasse so se zanimali danes za poročilo o razgovoru med Rooseveltom in Wallacejem o Kitajski. Poudarjajo, da o tem razgovoru ni bilo izdano nobeno uradno sporočilo, pač pa je Wallace izjavil zastopnikom tiska, da je položaj na Kitajskem zelo resen.

Lopez zopet na svobodi

Stockholm, 12. julija. Reuter javlja, da so kolumbijski predsednik Lopez in ostali ministri, ki so bili z njim aretirani ob priliki vojaškega upora, zopet na svobodi.

Proslava črnogorske neodvisnosti v Zagrebu

Zagreb, 11. julija. 12. julija bo tretja obletnica dneva, ko je izklicni črnogorski državni sabor v Cetinju neodvisnost Črne gore. Zato se bo vršila tega dne v Zagrebu slovesnost, na kateri bo govoril vodja črnogorske stranke, bivši minister Dr. Sekula Drljevič.

Budimpešta. Bogati veleposesnik grof Ludvik Salm je izvršil večerj samomor. Skočil je iz tretjega nadstropja nekega odličnega hotela na cesto, kjer je obležal mrtev. V poslovnem pismu je navedel kot vzrok samomora težko bolezen.

Srbski narod je za novo Evropo

Beograd, 11. julija. »V triletnem boju proti komunizmu smo dokazali, da vemo, zakaj se borimo in da poznamo naš cilj« piše časopis »Novo Vreme« ter nadaljuje: »Zaradi tega se moramo torej tudi politično pridružiti onim narodom evropske skupnosti, ki se bore proti istemu sovražniku. Ves srbski narod ve, da so zavezništvo, posebno pa Sovjetska zveza oni, ki so podpirali Josipa Broza Tita pri uničevanju srbskega naroda. Ali se more srbski narod pod takimi okolišninami potem odločiti za zavezništvo? Razumljivo je torej, da Srbi ne marajo zavezništva. Med Srbi in zavezništvi zija globok prepad, ki je izpolnjen s milijoni trupel nedolžnih Srbov. Srce Srbije je na strani Evrope«.

Nemško poslanstvo v Tirani

Berlin, 12. jul. Da bi poglobili prijateljske odnose med nemško in albansko vlado, je nemška vlada sedaj tudi formalno vzpostavila diplomatske odnose z albansko vlado. Nemški generalni konzulat v Tirani je bil spremenjen v poslanstvo, njegov vodja generalni konzul Schliep pa imenovan za nemškega poslanika. Novo albansko poslanstvo v Berlinu bo vodil poslanik Rrok Gera.

Židje proti Finski

Oslo, DNB. List »Aftenposten« razpravlja o zadržanju Švedske napram Finski ter ugotavlja, da so imeli pri tem vmes svoje prste židje. Medtem ko so Švedi vedno in povsod zagovarjali Finsko, zahtevajo sedaj židje ravno nasprotno, kajti boljševiki so zavezništvo newyorških židov. Vkljub temu, da je danes nevarnost za Finsko mnogo večja kot kdaj koli, je danes švedsko uradno stališče na židovski pritisk takšno, da bo storilo vse, da bi zabodlo Finsko v hrbet.

Lord Beaverbrook je naiven

Zeneva, 11. julija. Londonski »Times« prinaša močan napad na lorda Beaverbrooka. Lord Beaverbrook je izjavil v zgornji zbornici, da mu je državni podtajnik Berle izjavil, da bo Amerika po končani vojni prepustila civilnemu angleškemu letalstvu precejšnje število prevoznih letal.

Državni tajnik Hull je pa v radiu uradno izjavil, da Berle ni Angliji ničesar obljubil. Sedaj ni jasno kdo ima prav. List pravilno pripominja, da Združene države gotovo ne bodo odstopile Angliji svojih letal, da bi si s tem ustvarile močno konkurenco v letalskem prometu.

Norvežani odklanjajo boljševizem

Oslo. Velika večina norveškega naroda je proti napredovanju boljševizma na norveško ozemlje, tako je izjavil minister prof. Skancke na nekem zborovanju Nasional Samlinga v južno-norveškem mestu Skien. Minister je v nadaljnjem govoru ožigosal lažnivo nasprotno agitacijo, ki govori o zaščiti malih narodov in o takozvani Atlantski listini ter hoče s tem nasuti narodom peska v oči, enako kakor je to nekoč storil Wilson s svojimi 14 točkami. Istčasno pa pripravljajo napredovanje boljševizma.

Letalski gangsterji pristajajo v Švici

Bern, 11. julija. Kakor uradno poročajo so v opoldanskih urah 11. julija prileteli ameriški bombniki nad področje Švice in to nad področje Altenrhein in Schaffhausen. V Altenrheinu sta pristali dve, v Dübendorfu pa 5 letal. Moštvo teh letal je bilo internirano.

Po kateri poti?

Tudi med našim narodom je danes mnogo žalostnih primerov ljudi, ki imajo oči in ušesa, toda vendar ne vidijo in ne slišijo. Strašno je za človeka, strašno je za narod, katerega to zadene. Ne vidi znakov, ne sliši glasov, ki jih je polna vsa priroda, znakov in glasov, katere sama božja previdnost in ljubezen pošilja, da bi našli pot, po kateri bi morali hoditi.

Mi pa kot popolni slepci in gluhi, ki smo zašli s prave poti, drvimmo nad smrtno nevarnimi prepadi in drveli bomo ves dotlej, dokler vanje končno ne strmoglavimo, ali pa — v vrhuncu nevarnosti ne izprevidimo najstrašnejše drame svoje in svojega naroda izgubljene poti.

Vse kar bom napisal in kolikor bo pač to trpko in težko za večino našega naroda, pišem samo iz ljubezni do resnice in iz najiskrenejše želje pomagati svojemu trpečemu in že dolgo varanemu rodu slovenskemu.

In glavne misli ki jih bom navedel, niso niti moja fantazija, niti »nemška propaganda«, kot se to vedno skuša prikazati, ampak misli najbolj poznanega in najboljšega psihologa ljudskih množic Francoza Gustava le Bon-a po njegovi knjigi: »Psychologie des foules«, izšli že leta 1895.

Naš narod je danes, kakor tudi v preteklosti prevzel vse lastnosti psihološke mase. In v spoznavanju same psihologije ljudskih množic bomo odkrili marsikaj, kar nam do danes morda še ni bilo jasno, ali na kar smo popolnoma pozabili. Začeli bomo bolje razumeti tudi sami sebe in druge ter morda se bomo odločili ubrati novo pot.

Ne bom navajal nobenih dokazov, ker bi me to pač predelež zapeljalo, temveč se bom zadržal zgolj na ugotovitvah Gustava le Bon-a.

...Tudi tisoči ločenih poidevcev morejo v danem trenutku pod vplivom določenega silnega čustvenega gibanja, recimo velikega narodnega dogodka, prevzeti znake ljudske množice. Ljudska množica je igrača vseh zunanjih mikov, torej sužnja določenih draži. Nič ni torej pri masi premišljeno. One so prav tako nesposobne imeti vztrajno voljo kakor tudi razmišljavci.

Nič se jim ne zdi neresnično in to ne smemo pozabiti, če hočemo razumeti, kako lahko se neresnične legende in poročila prejmejo in razširjajo. Množica ni zmožna ločiti osebno od stvarnega.

V trenutku, ko pripadete k neki masi, bosta in neizobraženec in učenjak takoj nesposobna za opazovanje. In četudi bi bili veliki učenjaki, tako bi vendar vsi za reči, ki so izven njihove stroke sprejeli znake ljudske množice. Zmožnost opazovanja in kritični duh vsakega od njih izgineja takoj. Dejstvo same pripadnosti poidevca k masi znatno poniža njegov razum. Popolno pomanjkanje kritičnega duha ne dopušta ugovorov. Ne sme se verjeti, da more neka ideja z dokazom svoje pravilnosti tudi pri izobraženih duhovih doseči učinek. Neizpediti dokaz more biti od poslušalca sprejet, toda on podzavestno v njem ga bo hitro vrnilo na njegovo staro gledanje. Če ga čez nekaj dni zopet vidimo, bo znova ugovarjal s prav istimi besedami. V resnici stoji pod vplivom prejšnjih pogledov (nazorov), ki so zrasi iz čustev.

Odveč je pripomniti, da nesposobnost ljudskih množic za pravilno presojo, jemlje njim vsako močnost kritičnega duha, to pomeni, sposobnost za razlikovanje resnice od zmotne in za dajanje ostre sodbe. Lahkote, s katero se zedinjajo s določenimi mnenji, zavisi predvsem od nesposobnosti večine ljudi, da si na osnovi svojih posebnih zaključkov tvorijo svoje lastno mišljenje. Za mase, ki niso sposobne niti za razmišljanje niti za logično mišljenje ni nič neverjetnega. Se več, neverjetne stvari so po pravilu najprejemljivejše. Neresnično ima vedno prednost pred resničnim ...

Dragi bralec, zamislil se malo nad samim seboj. Pojdi vase! Pogledaj, če tudi ti nisi le poidevec iz te ljudske množice? Če tudi tebi ni masa odvzela vsako sposobnost lastnega presojanja? Si morda tudi ti, čeprav na visoki stopnji izobrazbe, postal nedostopen za še tako jasne dokaze? Si tudi ti postal suženj čustvenosti? Si tudi ti ponižal svoj razum?

Ce niso, hvala Bogu, potem tebi te vrstice niso namenjene.

Ce si, Bog pomagaj, erare humanum est. Nihče ti tega še danes ne bo zameril. Ni bilo to s tvoje strani zlonamerno, temveč dobromamerno. In nikoli te ne sme

biti sram priznati, da si grešil, toda našel pravo pot, po kateri hočeš v bodoče hoditi.

Toda zopet moram naglasiti in mislim, da ne bom nikoli mogel dovolj poudariti, da je kot pri vsaki drugi stvari še prav posebno pri tej potrebno mnogo ljubezni in ogromno hrabrosti. Če tega ne boš imel, ne boš uspel. Kako boš brez ljubezni in hrabrosti mogel, prvo, spoznati resnico, drugo, njo zadržati in izpovedati, ko pa ljudska množica drugače občuti in drugače govori.

Ta množica tudi danes plava v psihozi, kot je doslej vedno plavala. Razlika je samo v tem, da je psihoza danes usmerjena v drugo smer, vsekakor pa daleč v stran od stvarnosti in resnice.

Te lastnosti ali bolje rečeno slabosti ljudskih množic voditelji držav in raznih ideologij zelo dobro poznajo in jih v večini primerov tudi izvrstno izkoriščajo. Toda kot je vsemu enkrat konec, tako tudi to izkoriščanje določenih občutkov mas lahko traja samo tako dolgo, dokler nekega dne, ko se občutki in pričakovanja na vrhuncu, ne zasia tudi pred nevednimi množicami vsa gola in z ničemer ozajšana bridka stvarnost. Takrat pa bo ta ogoljufana množica prva zagrabila kamen in linčala svojega do tedaj največje ljubljena. Dokazov za to imamo v zgodovini mnogo in ni potrebno, da jih navajamo.

Posvetimo malo pažnje samo naši nedavni preteklosti, ki je še vsem v dobrem spominu. Če boste iskreni, boste za resničnost vsega, kar sem do zdaj navedel, samo iz tega primera dobili najboljše dokaze.

Koliko Slovencev in koliko političnih strank je bilo pred dvema letoma proti OF-arski psihozi?

Je bilo to, za čemer ste hodili, morda resnica ali samo tedanja psihoza slovenske ljudske množice. In ali se niste tudi vi, izobraženci slovenskega naroda, vedli tako kot vsakdo v masi, brez ozira na izobrazbo? In ali se niste spametovali šele tedaj, ko ste videli, da ste ogoljufani? Ali ni prišlo iztreenjenje šele z 8. septembrom 1943. L in z njimi zvezanimi črniimi dogodki na Turjaku in Grčaricah? Odgovorite sami na vse to!

In danes?

Nastopila je splošna psihoza, ki je zajela večino našega naroda iz obeh »tra-

Gospodarsvo

Srbski sistem premij

Poročali smo že o uvedbi premijskega sistema v Srbiji. Sedaj pa so nam znane naslednje nove podrobnosti: v Banatu so uvedene premije za oddajo klavne živine, v Srbiji pa za oddajo masti, volne, lesa in kože in končno nad 20 šihov v rudarstvu, v kolikor gre za delo v podzemlju. Za klavno živino se dobi pri 100 kg one količine, ki presega 60% količine, ki jo je oddati, 40 točk. Za vsako kilo svinjske masti se dobi 2, za vsako kilo tehničnih maščob 1 točka. Za goveje in teleče kože dobi oddajalec za kg 2, za ostale kože 1 točko. V kolikor odda za 60% več volne, kot je določeno, pri oddaji do treh četrtin donosa volne se dobi za vsak kg od 60 do 100 kg s 6 točkami, nad 100% pa 20 točk. Za oddan jamski les v dobi od 1. maja do 31. julija se dobi za meter 3, za maloželjezniški les 1 in dva 1 točka. Za dobavo lesa z donavskih otkov se točke zmanjšajo na polovico. Za delovno storitev se dobi za enkrat za delo od 21. do 25. v mesecu za vsako šihto v nepremogovni industriji 24, v promogstvu 16 točk.

Premije se izdajajo v nakaznicah za 1, 10 in 100 točk. Rdeče nakaznice opravčujejo do nakupa tekstilij in čevljev, zelene pa za nakup potrošnih predmetov. Tako se lahko dobe delovne hlače za 100 točk, par volnenih nogavic za 10 točk, flanelasta jopica za 150 točk. Cene so uradne. V Stari Srbiji bodo te predmete prodajale zadruge, v Banatu pa mesina in podeželska poveljstva.

Trgovski minister Vasiljev o bolgarski gospodarski politiki. Sofija, 4. julija. Na neki konferenci z zastopniki gospodarstva v Plovdivu je izjavil bolgarski trgovski minister Vasiljev med drugim, da bo vlada uredničevala novi gospodarski red. Njegova naloga je, da dovede v gospodarstvo red in da odstrani primanjkljaje v narodnem deželnem gospodarstvu.

dicionalni politični taborov. To je palhoza ljudske množice, z vsemi njenimi osnovnimi in značilnimi znaki. Cestvo jo je zazibalo v sen: »Čez dva meseca bodo prišli Angleži in vse bo tedaj v redu in vojske bo konec.« In razen tega ne vidi nič in ne sliši nič!

Dva meseca! Kolikokrat bi že moralo biti konec vojske od 1941. leta sem? Po vaše že 18 krat. Saj vse od razpada bivše Jugoslavije vsaka dva meseca čakamo konca. Pa konca še vedno ni bilo. In do bro si zapomnimo: Minili bosta zopet dva meseca, minilo bo tudi 1944 leto Gospodovo, pa vojske še vedno ne bo konec. In ne samo to; tudi Angležev še ne bo sem.

Vem, da si bo marsikdo, ko bo čital te moje trditve, mislil, da je to nemogoče. Toda nič zato. Potrpimo vsaj dva meseca, vsaj to leto in resnica se bo gotovo pokazala. Videli bomo, na kateri strani je bila ona: na strani ljudske množice, ali danes te malega dela našega naroda.

Ze 18 krat doslej ste bili prevarani. Sklenite, če se še desetinajst prevarate, da odkrito priznate, da vaša pot res ni prava! Da boste v bodoče stopali za onimi, ki se zopet niso prevarali, ki poznajo pravo in trdno pot, po kateri že dolgo hodijo, težko in trnjevo pot samoodrekanja, pot borbe. Zapustite takrat vse one, ki so vas v zadnjih treh letih že 19 krat povlekli in ki vas mislijo še dolgo vleči za nos, izrabljajoč vsa najgloblja in najsvetejša nacionalna čustva! Bolje bo to za vas same in za cilj, katerega hočemo uresničiti.

Nikar ne pojdite tako daleč, da bi morala tokrat iznenada zazijati pred vami resnica, vsa strašna in silna! Naj ne bo potrebno, da za njeno spoznanje pride osmi september, dan žetve smrti in duhovnega uničenja.

Ni še dolgo tega, kar sem prišel od bratskega srbskega naroda. Tudi on je živel v isti anglofilski psihozi, v kakršni se danes nahajate vi. Tudi on ni hotel videti resnice vsi dotlej, dokler ni prišel strašni in Srbom nikoli pozabni 16. in 17. april 1944. In za najdražjo ceno mnogih tisočev srbskih življenj in duhovnega zlo ma je srbski narod končno našel svojo narodno pot.

In mi? Ni še prepozno! Se je čas, da se ovmotimo! Toda čas hiti in z njim se bliža usodni trenutek za ves slovenski narod, ko bo on sam sebi izbral: pot smrti ali pot resnice in življenja. To poslednje — Bog daj!

Skitek Stojan.

Zaradi slabe in napačne finančne in devizne politike je bilo bolgarsko gospodarstvo dovoljno obskrbljeno z inozemskimi, Bolgariji potrebnimi izdelki. To rano je treba zaceliti z novim gospodarskim sistemom. V prvi vrsti je treba urediti pravično razdelitev surovin. Proizvodnja je treba pospešiti. Delo bolgarskega deželnega delavca je treba pravilno oceniti in plačati, kakor se spodobi. Odlok vlade o predaji presežka je treba brezpopojno izvrševati. Na ta način bo preprečena in onemogočena trgovina na črni borzi. Novi razdelitveni sistem ne bo dovedel le do naraščanja proizvodnje, temveč bo prinesel pravično razdelitev presežkov med prebivalstvo.

Iz hrvatskega denarništva. V zvezi z ureditvijo kmečkih dolgov na Hrvatskem je bilo določeno, da morajo oni zavodi, ki so še pod zaščito, urediti svoje razmere do 30. junija, drugače pa morajo stopiti v likvidacijo. Sedaj je ta rok podaljšan do 30. septembra 1944.

Krasna — nova — domača knjiga:

Stanko Majcen: »Bogar Mehoc«
Ze izšla! (»Naša knjiga«) Vez. 90 lir.
LJUDSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI
Pred školijo 5 in Miklošičeva 5.

SPORT

SD Izток. Vabim vse starejše klubove igralce na strogo obvezen članski sestanek, ki bo v petek, 14. t. m. ob 19.30 v gostilni Lovšin v Gradišču. — Načelnik.

SK Ljubljana. Danes ob 19 obvezen sestanek vseh igralcev na igrišču. — Mladenčič letnikov 1928-1930, ki imajo veselje do nogometu, naj se zglase na igrišču pri trenerju vsak torek in četrtek od 17 do 18. — Načelnik.

Denar, topovi in kri...

Besedni in tiskovni boj za vzhodno črto — namišljeni in resnični — se je pričel leta 1923 in se je postopoma zelo poostiril. Boj je izšel iz propagandnega urada Comitéja des Forges. Nanašal pa se je vedno na eno in isto stvar: na oborožitev armade, kakor jo je bil predlagal prvobititelj kartela. Kar se tiče grožnje oziroma nevarnosti od strani Nemčije, je kazalo, da je nevarnost skoraj nemogoča, kajti na podlagi versajske pogodbe je bila v Nemčiji izvedena popolna razorožitev; vojna industrija pa je bila preurejena v druge namene. Ta domneva je bila točna, toda le do neke točke. »Ali je bilo mogoče, da je Nemčija res razorožena? Kaj naj razumemo pod besedo — razorožena?« Tako so pisali in se izpraševali francoski listi, čigar gospodarji so bili tovarnarji orožja! V svojih člankih so spretno namigavali na mnenje v inozemstvu. Trgovcem s topovi je uspelo tudi to. Vprašanje je odjeknilo tudi v inozemstvu. Izšla je brošurica: »The present state of Germany« — današnje stanje Nemčije. V tej brošurici piše angleški general, član kontrolne komisije

»V Nemčiji smo uničili 95 tisoč topov, nad en milijon pušk, podrli smo trdnjave, poginili v zrak smodnišnice in poskrbeli, da so se preosnovala Kruppove tovarne v industrijske tovarne. Toda ostale so še tri važne stvari, ki jih ni moč porušiti: »Človek, industrija in znanost. Ako bi hoteli nemški narod popolnoma razorožiti, bi morali uničiti vsa njegova industrijska. Vojna temelji namreč na tehniški in mehaniki. Vemo pa, da lahko vsak inženir in kemik v prav kratkem času preuredi vsako industrijsko podjetje v izdelovalnico orožja.«

Ni torej važno, ako se tuja država razoroži z namenom, da bi ne bila več nevarna svojemu sosedu, kajti, ako ima dotična država dobro razvito industrijo, se lahko znova oboroži, kadar se ji zdi to potrebno. S takimi in podobnimi domnevanji in nazori so se oglašali Schneider in njegovi trgovski prijatelji in sodelavci zdaj v enem zdaj v drugem listu, ki so jih podkupili. V resnici so imeli prav. Opomini raznih listov pa niso izvirali iz domoljubja, temveč iz čezmerne želje, da bi veljali v svetu kot prvi informativ-

ni listi v Evropi in pa da bi s svojim pisanjem koristili njim, ki jih podpirajo in jim plačujejo vrstice in stolpce z — zlatom.

In počasi je prav isto francosko ljudstvo, ki je izvolilo v skupščino človeka, ki naj bi bil nazorno in dosledno za mir in za razorožitev in čigar prvi govor v skupščini je bil za razorožitev, moralo poslušati ravno nasprotno mnenje, ki so ga pripetepavali bralecem z uspehom o nemški nevarnosti. Zdaj je kazalo, da bo moral francoski varčevalec zopet zrahljati vezi svoje denarnice in dati na razpolago svoje prihranke, saj gre za oborožitev in utrditev meja Francije.

Medtem ko se je tiskovni propagandni urad Comitéja des Forges trudil, da bi pripravil ugodno razpoloženje za nove nabave orožja, je finančna uprava grozila svojim nasprotnikom z zelo občutljivim orožjem — s frankom. In v resnici se je poslužila zelo učinkovitega sredstva, ki ji je bil na razpolago v Francoski banki. — Preobširno bi bilo popisovati vse medsebojne boje med kartelom in med finančno upravo. Posledice so bile takšne, da je padel frank na 240 za šterling. Toda tudi tu bi se bila našla pot za rešitev. Francoska banka bi bila lahko dala na razpolago svoje zlate zaloge. Toda prezidji banke, v katerem je bilo iz-

med 11 svetnikov kar sedem članov od Comitéja des Forges, se je uprl in ni hotel odnehati niti na pritisk samega finančnega ministra Caillauxa, ko je nekega dne ob 10 zvečer, t. j. ob petih jutraj dobil iz New Yorka poročilo, da v Wall-Streetu ni kupcev za frank in da ga za božjo voljo prosijo, naj pomaga s svojimi zlatimi zalogi, da se bo frank zopet dvignil. Raymond Philippe, član društva finančnih strokovnjakov, omenja v svoji brošuri »Le Drame financier 1924-1925« pismen razgovor med Caillauxom in Robineaujem, guvernerjem Francoske banke:

»Gospod guverner, s svojo odklonitvijo ste pokazali, kakšna gostoljubna čustva vas prevečajo do naše vlade, čigar zastopnik sem. Nezaslišano je, da daje Francoska banka prednost svojim simpatijam do neke gotove skupine vselej, kadar gre za zaščito našega denarja. Zapomnite si, da bom poslej ukrenil vse potrebne korake, da si v bodoče zagotovim varnost.«

Bodočnost narodnega gospodarstva je bila v nevarnosti. Toda kaj pomeni usoda naroda, kadar gre za koristi trgovcev s topovi! Takrat pa so bile koristi Comitéja v ospredju. Poglavitno je bilo, da pride do oblasti Poincaré, Comitéjev odvetnik in svetovalec. Tako se je tudi zgodilo — sicut erat in votis, tako je bilo pač domenjano, da

je dne 23. julija 1926 postal Poincaré predsednik vlade in to zaradi pokroviteljstva in zaščite Gastona Doumerguea, predsednika republike in bodočega predsednika družbe Compagnie du Canal de Suez.

Frank se je nenadoma dvignil. Dne 22. septembra 1926 je bila njegova ustalitev zagotovljena. Temu naglemu dvigu je reklo časopisje — čudež! V resnici je bil vzrok tega »čudeža« vse kaj drugega kot čudež. Comité des Forges in visoka finančna sta naredila čudež: pritisnila sta sporazumno na radikalno-socialistični kartel in predlagala, da naj preneha s propagando za razorožitev in naj glasuje za zgraditev vzhodne črte. Na pritisk Comitéja je prenehal tudi hoj kot Francoška banke. Od Comitéja podkupljeno časopisje, pa tudi general Debenny, vse se je zdaj potegovalo za zgraditev obrambne črte. General je pri tej priliki tudi obogatel, saj je prejel sijajno napolnitvo — assiette au beurre, najvišjo, kar jih je bilo izplačanih po vojni.

XV.

Kako je nastala Ljudska fronta?

Meseca julija 1926 so vse ekupine sklenile mir. Dogodki, ki so sledili karžejo, da je bil mir le navidezen, kajti nespravljivo je ločilo te ljudi pleme, sekta in pa želozne blagajne, ki so vzbujale zavist na obeh straneh.

Da ne pozabimo

Vsak boj je težak in če ta boj dolgo traja, lahko pozabimo, čemu smo se sploh v ta boj spustili. V našem boju proti komunizmu smo se v zadnjem času tako navadili šteti mrtevce in ujetnike na eni in drugi strani, navadili šteti porušene hiše, da ob tem lahko pozabimo, zakaj nam prav za prav v tem boju gre.

Naš boj komunizmu je boj zaradi idej. In sicer — zaradi najvišjih in najsvetejših idej, za katere se človek more na tem svetu boriti — gre za našo vero in za vse ocenjevanje človeka in njegovega življenja po veri.

Včasih se ljudem čudno zdi, kako more biti boj za te najsvetejše stvari na zunaj tako materialističen, včasih celo grob. Ta videz ima boj proti komunizmu za vsakogar, kdor gleda boj v sedanji obliki, in se ne vpraša, kako je do tega boja prišlo in kakšen bo konec, ako zmaga ena ali druga stran.

Če kdo nenadno zagleda pred seboj dva človeka, ki se med seboj borita na življenje in smrt, bo pač videl, da je ta boj trd in da je grob. Težko mu bo takoj presoditi, kdo ima v tem boju prav, kdo je v pravici in kdo v krivici. Če hoče biti nepristranski, se bo moral zanimati, kako je do tega boja prišlo, kdo je prvi napadel in zakaj je napadel. Če bo spoznal, da je eden izmed borečih se že dolgo časa na skrivnem pripravljaval svoj zablinski napad, da je za napad vse dobro premislil in presodil, dočim se je drugi šele potem, ko je bil napaden, spomnil na obrambo, bo vsakomur takoj jasno, da ne moremo obeh borečih se presojati pod istimi vidiki.

In če pogledamo, kakšne namene ima napadalec, da hoče napadencu vzeti vse njegove dobrine, ne samo premoženje, ne samo zunanjo telesno svobodo, ampak ga hoče tudi duhovno popolnoma usuznjati, dočim se drugi bori samo za svojo duhovno svobodo, za svoje življenje in končno tudi za svoje premoženje, nam je takoj jasno, da je med obeh borečih se velika razlika. In če upoštevamo še dejstvo, da je napadenec v skladu s svojimi krščanskimi načeli pripravljen takoj, ko bo nevarnosti obvarovan in ko bo zadosteno svetni pravici, v svojem srcu vse odpustiti in svojemu napadalcu celo pomagati do iste duhovne svobode in sreče, ki jo sedaj pred njim z orožjem v roki brani, potem vidimo, da je tu razlika nepremostljiva.

Komunizem je svoj napad na našo svobodo pripravil celih dvajset let. S svojo propagando je zaslepil skoraj vse, da niso opazili teh zločinskih priprav in so v brezskrbni naivnosti čakali na napad. Potem, ko smo začutili, da so napadene naše najvišje dobrine, celo notranja duhovna svoboda, smo se zganili in prijeli za orožje. Boj je sedaj res hud, toda način in taktiko boja vedno diktira napadalec. To je sicer njegova prednost v boju, vendar pa s tem prevzame tudi vso odgovornost za način boja.

Kljub temu, da imamo pred očmi samo dve fronti — komunistično in protikomunistično — kljub temu, da v tem boju vidimo predvsem zunanje otipljive posledice, tega boja, ne smemo pozabiti, da je ta boj v svojih zadnjih osnovah boj za svobodo duha, boj za svobodo vere, torej za najvišje, za kar se je kdaj človek na tem svetu boril.

Ideje namreč niso nekaj, kar bi viselo v zraku, kar bi bilo od tega

Dve pesmi o raju na zemlji

Novo mesto, dne 8. julija 1944.

Dne 6. julija t. l. so se pričela v Novem mestu protikomunistična predavanja za uradništvo. Uradništvo, ki je dvorano Prosvetnega doma popolnoma napolnilo, je izvajanja predavatelja spremljalo z veliko pozornostjo in zanimanjem in ga ob koncu nagradilo z dolgoletnim ploskanjem. Prvo predavanje je imel gimnazijski ravnatelj g. Ivan Dolenc. Prikazal je bistvo in privlačnost komunističnega nauka na osnovi Heinejeve pesmi o nebesih na zemlji, ki so jo mnogo prepevali socialni demokrati kot nekako himno socializma v dobi, ko socialna demokracija in komunizem se nista hodila vsak po svoji poti. Heine je prijateljem hotel zapeti »novo pesem, boljše pesem: mi hočemo že tu na zemlji zgraditi nebesko kraljestvo! Mi hočemo na zemlji biti srečni in nečemo več trpeti pomanjkanja. Ne sme več požreti leni trebuh kar so pridelale pridne roke... Nebesa pa prepuščamo angelom in vrbam.« Tudi pri nas so hodili in hodijo okoli ljudje in pojo slovenskemu človeku »novo pesem, pesem o nebesih na zemlji, in mnogi so nekaj časa drli kakor očarani za pevci, ki so jim svirali to pesem, dokler se niso — zapeljanci iz treznili v peklum na zemlji, kamor so jih pripeljali elefantski svirači.

S to pesmijo je predavatelj primerjal »Našo pesem, ki jo je zložil (morebiti tudi samo priredil po tujem vzoru) za svojo delavsko organizacijo dr. J. Ev. Krek. »Naša pesem« je spesnena kot zavesten ugovor proti Heinejevi pesmi. Kajti dr. Krek je Heinejevo pesem poznal — saj jo navaja v celoti v svojem »Socializmu« — je vedel, kako so ljudje verovali v nebesa na zemlji, in je tej pesmi zopetstavil slavo pesev delu, ki edino more ustvariti »raj« na zemlji, v kolikor je sploh dosegljivo. Res:

»Bog nas je za srečo ustvaril,
v kazen pa zaprl nam raj:
glavo, roki nam podaril,

da dobimo ga nazaj.
Zakon dela svetu dan je,
svet brez dela so le sanje.«

O tem, da je rešitev samo v poštenem delu, je bil slovenski narod vedno prepričan. Krek je podal o Slovenceh najboljše označbo, ki jo more kak narod imeti: »Naš narod je narod dela.« Kakor je Heine končal svojo pesem s frivolno opazko o nebesih za angele in vrbce, tako se je Krek zgrozil nad zgrešenostjo poti, ki hoče po njej brezboštvo voditi človeka k sreči:

»A gorje mu, kdor nesrečen se samo
[prsti drži,
mu neznan namen je več, sreče si
[le tod želi!«

Krek navdaja želja, »da tukaj srečo zamenjati tam bi z večno.«

Dve pesmi o sreči, ki jih pojeta — dva svetova!

Končno je predavatelj opozoril na veliko resnico, da je nesmiselno pričakovati ozdravljenje sedanjih razmer samo od materialne obnove ali presnove gospodarskega reda. Rešitve ne more prinesiti samo sprememba sistema, ker so nosilci in izvajalci vsakega sistema le ljudje sami. Dober sistem v rokah slabega človeka je gotovo manj uspešen, kot slabši sistem v rokah dobrega človeka. Rezultat je končno v obeh primerih slab. V rokah ljudi, ki so pri nas tako sadistično in cinično morili, širili laž in sovraštvo, bi bil tudi najboljši sistem — neznošen. Ljudje se ne boje samo komunizma z njegovim pretiravanjem, z njegovo enostranostjo, z njegovim materializmom, ljudje se še bolj boje — komunistov, ki so v premenljivih krajih, kamor so prišli, ustvarili — pekel na zemlji. Zato so zgrabili za orožje, da bi se ubranili peklom na zemlji. Poleg gospodarskih petletk, ki se pripravljajo, bodo potrebne tudi za moralo obnovitvene petletke.

Rdeči sodnik Kocbek v Beli Krajini

Potem ko so komunisti izgubili svoje poslednje trdne postojanke po Notranjem in Dolenjem, tako da morajo neprenehoma bežati iz kraja v kraj, so se zatekli v Belo Krajino. Tam skušajo graditi rdečo oblast, izvajajo teror in spravlja v nesrečo že tako siromašno Belo Krajino s svojimi ropi in množičnimi likvidacijami vseh svojih nasprotnikov ter vseh, ki se jim ne zdijo zadosti zanesljivi.

Bela Krajina je stalno pozorišče komunističnih mitingov, zborovanj, zasiedanj, raznih svetov in izdajanj megalomanskih odredb komunističnih kolovodij. Ze meseca februarja so imeli komunisti v Črnomlju velikansko slavo, na katerem so prisilno zbranim Belokranjcem razglasili sklepe zasedanja AVNOJ-a. Tudi kasneje je ostal Črnomelj važno izhodišče komunističnih akcij, vojaških in »civilnih«, to se pravi krvočelnosti nad neoboroženim mirnim prebivalstvom.

V Črnomlju vrši svoje poše tudi Edvard Kocbek, ki je v novejšem času dobil funkcijo komunističnega sodnika. Pred nekaj dnevi je namreč pribežal v Novo mesto neka mati z dvema otrokoma, kjer se je morala umakniti komunističnim grožnjam. Opozoril jo je, naj se umakne, neki komunist, ki je videl njeno smrtno obdobje s Kocbekovim podpisom.

Kdor je včasih mislil, da Kocbek resno

sveta odmaknjeno. Nasprotujoče si ideje v svojih praktičnih posledicah povzročajo krvave boje in od izida teh bojev je marsikdaj v celoti odvisno, kakšne ideje bodo vladale potem. Odveč bi bilo torej neko sanjarjenje o duhovni svobodi, o lepem mirnem življenju, kjer bi Cerkev v svobodi učila narode v pravi veri, če pa nam sedaj grozi, da bo val boljševizma vsako ustanovo, ki bi mogla ta ideološki boj voditi, uničiti. Treba je zato, da v tem času močno poudarimo idejne osnove našega boja, da pa seveda boja samega pri tem niti najmanj ne zanemarimo.

govori o krščanski ljubezni in novem, prečiščenem krščanstvu, za tega mora biti sedanja Kocbekova naloga pri komunističnih tolpah ironija usode. Človek, ki je včasih delil na levo in desno nauke o pravilnem pojmovanju krščanstva, o neki zvočenli krščanski ljubezni do komunistov, o pasivnem prenašanju njihovega nasilja — ta človek je zdaj pozabil — navidezno pozabil — na vse, kar je včasih govoril. Zdaj vrši krvavo vlogo sodnika morilskih tolp. Kdor pa je prav poznal usmerjenost ljudi, ki so se zbirali okoli Kocbeka, za tega je ta poslednja vloga njihovega idejnega vodje popolnoma logična posledica njegove usmerjenosti. Vse govorjenje o krščanski ljubezni in prizanesljivem ravnanju z nasprotniki je bila samo lepa laž, ki naj bi uspevala budnost ljudi pred komunizmom. Ko je Kocbek govoril po Ljubljani o teh stvareh, je bil že trdno odločen iti v smrt, ki pelje do cilja, h kateremu je končno danes prišel. Za nas je njegova kariera dober nauk, da bomo v bodoče njegove učence ali skrivne prietaše, ki jih je morebiti še kaj ostalo v zaledju, pravočasno spoznali in proti njim primerno nastopili.

Belokranjec težko občuti komunistični teror in kdor more, zbeži, da se mu umakne. Pretekli teden jih je pribežalo v Novo mesto nekaj iz Adlešičev in Črnomlja. Ti vedo povedati prav zanimive stvari o komunističnih početjih v Beli Krajini. Vsi trezni Belokranjci, ki so doma, in vsi oni, ki so morali zbežati z doma, že komaj čakajo, kdaj bo konec komunističnih strahot tudi v Beli Krajini. Za trdno pričakujejo, da se bo to zgodilo in želijo, da bi prišlo čimprej.

Zaplenjeno premoženje komunistov

Z odlokom šefa pokrajinske uprave v Ljubljani (Službeni list št. 52. z dne 12. julija 1944.) je zaplenjena imovina komunistov:

a) Mežnariška Draga, mornariškega častnika, nazadnje stanujočega v Novem mestu, Sv. Jurja cesta št. 8;

b) Grmeča Franca, mlinarja, nazadnje stanujočega v Ljubljani, Tržaška cesta št. 66.

Iz Trsta

Petnajstletna mati. V ponedeljek zjutraj je gospa Antonija Rapotec, žena člana Rdečega križa, stanujoča v Miljah, kateri je komaj petnajst let, rodila krepkega sinčka.

Izpred sodišča. V novembru je delavec Italije Filipi srečal gospo Marijo Vidmar in ji ponudil v prodajo 5 litrov olja za 400 lir. Gospa Vidmar je bila vesela, da je mogla dobiti olje po tako nizki ceni in ga je seveda vzela. Ko pa je doma dala olje v ponev, da bi spekla ribe, je videla, da je namesto samega olja prišla iz steklenice tudi — voda. Filipi je na dno natočil vodo, na vrh pa za nekaj prstov olja. Vidmarjeva je razočarana javila to goljufijo policiji. Filipi je že prej spoznal, da grede ljudje večkrat na led kot osel in je goljufal, kjer je le mogel. — Tako je obljubil Jolandi Guarnali in Mariji Melzi, da jima bo preskrbel živila in obe sta mu dala 1000 lir. Ko je prejel denar, ga ni bilo več na spregled. Na isti način je dobil 1500 lir od Stanislava Počarja in Stanislava Konejana, katerima je rekel, da bo prinesel za ta denar olje, sladkor in koruzni zdrob. Prepričal je tudi zakonca Barchi, da je pošten človek in sta mu dala velik usnjet kovčeg, ki je bil vreden nekaj tisoč lir, da bi imel v čem prenesti živila. Filipi je izginil in z njim kovčeg, ki se ni vrnil, kakor tudi niso prišla živila, za katere je dobil denar. Toda vse to mu ni zadostovalo. Ukradel je kolo, ki ga je Ivan Tenze pustil pred neko gostilno. Alojziju Ottaviju je ukradel dva para čevljev, Mariju Krevatinu par škornjev in ko je nekoč bil v stanovanju Sigismunda Franca, se ni prav nič pomišljal in je odnesel obleke in perila za deset tisoč lir. Prijave proti Filipu so se na policiji množile in končno so ga vendar našli. Te dni se je zagovarjal pred sodiščem in je bil obsojen na dve leti, tri mesece in 22 dni zapora ter 3900 lir denarne kazni.

Koncert violinistke. V petek bo v Verdijevi dvorani nastopila na somostojnem koncertu violinistka Pina Carmirelli, ki se je vrnila iz Nemčije, kjer je priredila približno 70 samostojnih koncertov. Pri klavirju jo bo spremljal pianist Ettore Gracis.

Kleti v zasebnih hišah naj se uredijo kot zaklonišča. Tržaški prefekt je izdal naslednjo uredbu: Lastniki eno ali več nastropnih hiš v Trstu, ki so dobro zgrajene, morajo dati na razpolago občini, in sicer Pokrajinskemu odboru za protiletalsko zaščito, kleti, ki se bodo preuredile za javna ali zasebna zaklonišča. — Stroške za ureditev zaklonišča bo nosil lastnik hiše. Vse gradbeni material (les, kamenje, opeka) bo vzel iz ruševin podrtih hiš. V sodelovanju z lastniki hiš bo pristojni urad določil za vsako hišo zadostno količino gradbenega materiala in zanj primerno ceno.

V katera zaklonišča naj se prebivalstvo zateka. Prišlo je v navado, da se mnogi ob alarmu ali pa že ob predalarmu zatekajo v tuja zasebna zaklonišča. To je prepovedano, ker so privatna zaklonišča zgrajena za toliko oseb, kolikor jih v hiši stanuje. Če se zatekajo v takšna zaklonišča tudi ljudje iz drugih hiš, je nevarnost, da bodo težko dihal zaradi premajhnega in prenapolnjenega prostora. Ni razumljivo, zakaj se tisti, ki nimajo privatnih zaklonišč, ne zatekajo v šolska zaklonišča, ki so trdno in dobro grajena. Ljudje ob poplahu izgubijo živce in tako izgubijo deloma razsodnost ter spravljajo s tem v nevarnost tudi druge. Vsi lastniki hiš, v katerih so zaklonišča, morajo na vidnem mestu izstaviti napis, koliko oseb sprejme zaklonišče in koliko je stanovančev v hiši, kajti ti imajo vsakor prvi pravico do zaklonišča. Ob alarmu bo moral hišni starišina paziti, da bo v zaklonišču toliko ljudi, kolikor jih to sprejme. Le v primeru, ko bi bil že letalski napad, sme sprejeti v zaklonišče tistega, ki bi bil slučajno še na cesti.

Tržaški župan v radiu. Tržaški radio je v nedeljo prinesel razgovor z županom Pagninijem. V razgovoru je župan obširno navajal razne dobrodelne ukrepe, ki so bili izdani v pomoč bombardiranim. Najprej je omenil, kako je bilo preskrbljeno za prehrano in stanovanje onih, ki so ostali brez strehe. Potem je podal pregled odredb, ki so bile izdane takoj po napadih. Zaključil je z zagotovilo, da bo občina tudi v bodoče storila vse, da bo olajšala gorje tržaškega prebivalstva.

Vojaški predmeti niso zasebna lastnina. Pri dveh osebah z Voloskega so našli več stvari, ki so pripadale italijanski vojaški upravi in so prišle po ne-

Z Goriškega

Dobrodelni koncert. Prihodnjo sredo bo v goriškem Verdijevem gledališču koncert, čigar čisti dohodek je določen v prid po letalskih napadih prizadetim prebivalcem naše dežele. Naslednji dan, v četrtek, bo ponovitev koncerta v Gradski ob Soči.

Cestni rop. V bližini Pordenone so neznanci napadli 34-letnega avtomobilista. Z grožnjami so mu odvzeli listnico z večjim zneskom denarja in kovčeg, v katerem je imel obleko.

Velik požar v Casars. Pri zadnji nevihti je udarjala strela in zažgala dva hleva, ki sta v hipu zagorela v velikih plamenih. Zaradi močnega vetra se je ogenj razširil na dva sosednja senika in še druga gospodarska poslopja. Zgorelo je mnogo žita, krme in kmečkega orodja.

Pivo za javne obrate. V videmski pokrajini dobe vsi javni obrati za svoje nameštence nakazano pivo. Delavec plača za 220 gramov piva 5 lir.

Oddaja žita. V ponedeljek, 10. julija, se je pričela oddaja letosnjega žitnega pridelka. Vsak poljedelec mora oddati predpisano množino na pristojnem skladišču.

Ildrija. Na praznik sv. Abacija — 22. junija — smo imeli na čast far-nemu patronu slovesno cerkveno svetopopravilo z lepo procesijo sv. Rešnjega Telesa. Procesijo je vodil ob udeležbi številne dekanije duhovščine naš novi dekan in župnik gosp. Janko Žagar, ki je bil svoj čas pri nas za kaplana, zadnjih 18 let je pa župnikoval na visokih Ledinah. Procesija je lepo uspela, pogrešali smo samo naše rudarje v slikovitih uniformah. — Dne 24. junija je praznoval v zavetišču za uboge na Marofu pri Ildriji osemdeseti god g. Ivan Remec, zlatošafnik in dekan v pokouju. Zelim, da bi blagi in častiti osemdesetletnik, ki tako vneto oskrbuje hiralnico, preživel še lepo vrsto godov v naši sredi.

Preveč vneti ljubitelji godbe. Goričani ljubijo godbo, tega se ne da zanikati. Vaje mladih godbenikov na pihala in klavirskih začetnikov jim pa gredo na živce. Ker so se v zadnjih časih te »glasbene vezbe« zelo razpasle, so začele prihajati na pristojna mesta ovadbe zaradi kaljenja miru. Prefektura je zato določila, da je med 13 in 15 uro in po 10 uri zvečer godba na pihala in na klavir prepovedana. Godala na strune, gramofon in radio so dovoljena do polnoči, toda ne smejo biti preglasna in ne smejo motiti nikogar pri delu.

Kolesa, tritiklice in podobna vozila je treba do 15. t. m. prijaviti na prefekturo. Kdor tega ne bo storil, bo kaznovan.

Dva konja sta zdijala sredi maja v Gorici v Kapucinski ulici. Ustaviti ju je poskušal neki Franc Zavadar, star 42 let, doma iz Standreže. Pri tem poizvedovalnem poskusu pa sta ga konja podrla na tla in ga močno potolačila po glavi. Sedaj pa je v goriški bolnišnici umrl.

Z ročno granato se je igral 9letni Milko Mastel iz Orehovelj. Kot nešteti drugim nepredvidnežem je tudi njemu počila in ga ranila po vsem telesu. Vendar njegovo stanje ni nevarno. Okreval bo v dobrem mesecu.

Državna knjižnica. V svrhu inventure in očiščenja bo goriška državna knjižnica v času od 20. julija do 5. avgusta zaprta. Vse izposojene knjige se morajo do srede julija vrniti.

Oddaja zažigalnih snovi in razstreliv. Videmski prefekt je izdal prepoved, ki določa, da ne sme nihče, ki ni v to zakonito pooblaščen, hraniti doma zažigalnih in razstrelivnih snovi. Vse to blago se mora takoj oddati pristojnim orožniškim postojankam. Kršilec prepovedi bodo aretirani in sodnijsko kaznovani.

pravih poteh v njuno last. Zastopniki oblasti so vse zaplenili. Proti vsem, ki posedujejo nepravilno pridobljene vojaške predmete, se bo strogo postopalo.

Stekel pes. V reški okolici in na Voloskem je stekel pes ugriznil več oseb. Objavljen je bil že poziv, naj se javijo mestnemu zdravstvenemu uradu na Reki vse osebe, ki so bile ugriznane od klatetih se peov. Sedaj se poročajo podrobnosti. Gre za belega psa, ki je obkral na Reki pet, na Voloskem pa štiri ljudi na javni cesti. Ugriznjene so že odpravili v bolnišnico. Neko 12letno deklico je od strahu zadela srčna kap.

KULTURNI OBZORNİK

Dr. Grivec Franc

Narodna zavest in boljševizem

Izdala založba »Luč« - str. 39

Knjižica je priredila po dveh predavanjih, ki ju je podal prof. dr. Grivec našim vzgojiteljem. Nedvomno predstavlja važno pridobitev v slovenski protikomunistični literaturi, ker opozarja na njej na nevarnost boljševizma človek, katerega odlično mesto v slovenski znanosti je jamstvo za kvalitetno delo kot ga predstavlja knjižica. Sama knjižica nam na ruskem primeru kaže, kako kompleksen je pojav komunizma; ni tako, da bi bil komunizem samo neka teorija, katero sprejememo ali ne, komunizem je tudi plod razmer, kazen za odstopanje od večnih zakonov.

Prvo predavanje govori o ruski narodni zavesti in boljševizmu. Pisec navaja mnenja velikih ruskih mislecev, da boljševizem ni slučajna katastrofa, ampak končna in skrajna stopnja revolucionarnega gibanja, ki ga je vsaj deloma sprožil Peter Veliki, premalo upošteva ju ruske narodne tradicije in rusko narodno zavest. Predavanje je razdeljeno na tri dele:

1. Pogled v rusko zgodovino ter mnenje velikih Rusov o preteklosti ruske narodne kulture in zavesti.

2. Mnenje vel. Rusov o grozeči revo-

luciji, ko so mogli bodoči razvoj šele slutiti in preroško napovedovati.

3. Kako sodijo vel. Rusi o boljševiški revoluciji po njeni zmagi. V čem je jedro narodne kulture in zavesti.

V prvem delu podaja avtor vzroke notranjega razkola v ruskem narodu, prepad med inteligenco in ljudstvom, otuženost inteligence narodu, državi in krščanstvu ter vidi v tem, da je pravoslavna cerkev po staroverskem razkolu izgubila prejšnji ugled in vpliv važne vzroke. To je bilo posledica stvarno neutemeljene misli, da je ves krščanski svet utonil v krivoverstvu in da je edino Moskva kot tretji Rim ohranila pravo vero. Peter Veliki je cerkev brezbožnosti podredil državi, kateri sta služili vera in kultura. Rуска inteligenca pa se je v borbi za svojo in narodovo svobodo po nasilnih neorganskih reformah Petra Velikega vedno bolj oddaljevala svojemu narodu in njegovi veri. Avtor navaja še mnenja ruskih piscev Miljukova, Trubeckega, Ključevskega in drugih.

Kar nas pri nekaterih vel. Rusih preseneti, je njihova vizionarnost gledanja bodočih dogodkov v zgodovini ruskega naroda. Genialni psiholog in preroški videc Dostojevski je tako presenetljivo naznačil nastop boljševizma, da se ne moremo napačiti. Z izbranimi mislimi nas avtor vodi napeto po globinah napov ruskih velikakov Tolstoj, Solovjo-

va in Leontijeva, ki je napovedal v drugi polovici 19. stoletja, da bo ruski narod rodil antikrista. Po poizkusu revolucije leta 1905 je del ruske socialistične inteligence zahteval, da je edina rešitev v vrnitvi h krščanstvu. Najnadarnejši ruski socialisti — marksisti so se strzeli in spreobrili v glasnike krščanskih načel; med njimi največji ruski sociolog Peter Struve in filozofi Berdjajev, Bulgakov, Frank in drugi.

O boljševiški revoluciji misli Trubeckoj, da je znak smrtno bolne svetovne kulture. Struve je bila zmagava revolucija možna samo, ker krščanstvo v Rusiji ni imelo onega vzgojnega vpliva, kakor na zahodu. Tudi Berdjajevu je boljševizem proizvedel brezbožne ruske inteligence in bolne ruske duše, bolnega ruskega narodnega duha, ki ga krščanstvo ni dovolj vzgojilo in preoblikovalo. Zaradi tega je bila v Rusiji na eni strani mednarodna in brezbožna inteligenca, na drugi pa nevzgojeno in neizobraženo preprosto ljudstvo. Socialistična inteligenca in slavjanofili so to izkoreninjenost čutili in se metali k nogam ljudstva ter ga oboževali. Večina izobraženih ruskih emigrantov vidi korenine boljševizma v brezbožnosti ruske inteligence, v nedolžnosti ruskega krščanstva, v nekritičnem sprejemanju najsrajnejših brezverskih zahodnih idej, a brez upoštevanja, da je zahodna kultura v celoti vendarle tvorba krščanstva. Berdjajev, Struve in drugi naravnost izjavljajo, da je smaga boljševizma in razpad carske Rusije kazen za grehe površno pojmovanega krščanstva.

Veliki Rusi, pravi prof. dr. Grivec, nam iz globokega notranjega in vnanjega doživljanja kličejo: edina rešitev za človeštvo je vrnitev k doslednemu delavnemu krščanstvu, polovičarstvo je obsojeno v sužnost in pogin.

V drugem predavanju prehaja pisec na naše razmere ter izjavlja: Kakor je ruska inteligenca s pretiranim strankarstvom in s pomanjkanjem zdrave narodne zavesti omogočila in pospešila zmago boljševizma, tako je tudi med Slovenci pretirana strankarska prepirljivost ovirala narodno zavest in pospeševala svet komunizma. V 19. stoletju je bil spomin na zvezo naše narodne zgodovine in književnosti s sv. Cirilom in Metodoma močna opora naše narodne zavesti. Po svetovni vojni pa se je ta svetla stran naše zgodovine zanemarjala, in zatemnjevala z neutemeljenimi domnevmi; s tem se je olajševala agitacija komunistično internacionalne. Nehote in nevede so celo nekateri krščanski in narodno misleči pisatelji v tej stvari pomagali širiti komunizem. Predavanje v zaključku naglašja sledeče misli: Če komunisti ali ljudje, načeti po duhovnem vplivu komunizma, skušajo našo preteklost po svoje prikriti, tedaj vemo, kako je treba takšno pisanje soditi. Če pa krščansko ali narodno misleči pisec ali vzgojitelj nehoti ali nevede pripravlja pot takim idejam, tedaj postaja zadeva nevarnejša. Zavedajmo se dolžnosti do svojega naroda. Kakor ima človek dolžnosti do države in družine, tako tudi do naroda

in domovine. Čim manjši narod in čim borpnejša je njegova zgodovina, tem nevarnejše so mu ideje, ki načelno in radikalno rušijo družino in narodnost. Čim večja je nevarnost, tem strožja je dolžnost ljubezni do naroda in obrambe svetlih vzorov domače zgodovine, zato pa tudi dolžnost, da te svetle spomine dobro poznamo in jih vestno proučujemo. Zgodovina nam bodi učitelja življenja. Bridke izkušnje naj nas izmodre, ne prenašajmo strankarstva in strankarskih metod v svetlišča krščanstva, znanosti in domovine. Kakor ruska inteligenca, tako smo tudi mi Slovenci s pretiranim strankarstvom in preziranjem svetlih domačih tradicij grešili proti svojemu narodu in pospeševali svet skrajnega komunizma. S složnimi močmi poglobimo narodno zavest, da naš narod ne bo tako naivno dovzeten za zavist, prezirljivost in bratomorno strankarstvo.

Knjižica je pisana gladko in preprosto, tako jo bodo vsi z zanimanjem prebirali in lahko brez truda razumeli. Posebno paralela med ruskim in slovenskim primerom vzbuja človeku marsikatero misel, in potrebno bi bilo, da bi kompetenten mož obširno pokazal in dokazal svojemu ljudstvu napake, ki jih je naš narod zagrešila preteklost.

Knjižico vsakemu toplo priporočamo.

Odslej so naše nove telefonske številke: 23-61, 23-62, 23-63, 23-64, 23-65

Ljubljanska javna zaklonišča so prav dobra

Poleg zasebnih zaklonišč v stanovanjskih poslopih, javnih zaklonišč v nekatere javnih zgradbah ima Ljubljana tudi še več tako imenovanih

cevnih zaklonišč

ki so bila zgrajena po parkih. Ta zaklonišča se morajo komu ne zde Bog ve kako udobna, so pa prav primerno urejena in naj služijo v prvi vrsti pešcem, ki jih alarm dohiti daleč od doma na cestah.

Po skušnjah od drugod vemo, da smo v cevnih zakloniščih popolnoma varni pred zračnim pritiskom, ki povzroči ob napadih največ žrtev, pred posledicami eksplozij in pred obsevanjem s strojnimi. Jasno je, da cevna zaklonišča, kakor tudi večina hišnih zaklonišč ne vzdržijo direktnega bombnega zadetka, vendar je verjetnost za polni zadetek silno majhna, saj je pozidana le desetina površine ljubljanskega mesta. Zaklonišča redno ne obsega dosti več kot desetina kletnih prostorov, cevna zaklonišča pa le majhen del parka.

Cevna zaklonišča so zgrajena tako, da posamezne sobice niso v isti vrsti, ampak so zvezane po vlogastih hodnikih. Na ta način more biti prizadet le en del zaklonišča in se verjetnost nesreče s tem spet zelo zmanjša. Vedeti pa moramo, da služijo zaklonišča le tisti del, ki ima obliko cevi, ne pa dohodni v te prostore in prehodi iz ene cevi v drugo. Pri teh zakloniščih je bila oblika cevi namenoma izbrana, kajti že pri raznih potresih se je izkazalo, da so najboljše vzdržali obokani predori. Kot rečeno: cevna zaklonišča so vsaj toliko varna kot običajna hišna zaklonišča; imajo pa še to prednost, ker se ni bati, da bi bili v njih zastrti.

Rov v Šiški — Predor pod Gradom

V kratkem bo dokončano rovno zaklonišče v hribu pod Bellevue. S tem bodo tudi šiškarji dobili obširno in skoroda popolnoma varno javno zaklonišče. V njem bo prostora za 700 ljudi, če bi se stisnili, pa bi jih bilo vanj seveda tudi več. Da bi ne bilo treba graditi zasilnega izhoda, je bil rov izpeljan v obliki podkve. Z vsake strani je vrtilo in zidalo eno gradbeno podjetje, da je bila med njima nekakšna tekma. Obe podjetji sta pravočasno in v redu dokončali vsako svojo polovico in si podali na sredi roko. Tam je nad rovom 13 m debela plast zemlje, ki je ne prevrta še takšna bomba. Pa tudi bliže izhodov je nad rovom 8 m zemlje. Betonski obok je spodaj debel 95 cm, na vrhu pa pol metra. Sedaj grade še stene, ki bodo zadržale učinke eksplozije in zračni pritisk, če bi bomba udarila pred zaklonišče.

Za pred leti so pisali o tem, kako varno zaklonišče bi imela Ljubljana, če bi skozi in skozi prevrtili Grad. Sedaj je na praviljen pravi korak k uresničenju te misli. Na Karlovski cesti pod Samosom je že oddan v delo 100 m dolg rov. Od njega se bo odcepil 40 m dolg stranski rov, ki bo peljal proti Cesti na Grad kot zasilen izhod.

† Ravnatelj Josip Christof

V torek, 11. julija t. l., je umrl po dolgotrajni bolezni v 81. letu starosti ravnatelj g. Josip Christof. Lanske leto je še bil in zdrav praznoval svoj pomembni trojni jubilej: 80 letnico rojstva, 60 letnico maturo in 40 letnico obdobja svojega zavoda. Bogato življenje ima za seboj: rodil se je 4. oktobra leta 1863. v Metliki. Studiral je v Celju in v Ljubljani, kjer je na učiteljsko maturiral l. 1883. V javni službi je pa služboval le šest let, nato pa se je odločil za privatno službo. Njegov življenjski cilj je bil ustanoviti v Ljubljani zasebni trgovski učni zavod, kakor so obstajali že drugod. Ustanovil je l. 1903. »Christofov učni zavod«. To je bil prvi zasebni trgovski učni zavod s slovenskim učnim jezikom v Ljubljani. Že prej je neumorno delal na organizatoričnem polju za pravice odgovornosti in notarskega uradništva. Ustanovil je l. 1902. društvo odvetniških in notarskih uradnikov v Ljubljani ter ga kot predsednik vodil uspešno dolgo vrsto let. Za zasluge ga je društvo l. 1915. častnovalo za častnega člana.

V prostem času je pa prakticiral tudi v hranilnici, pri sodišču, v trgovini, prevzel je glavno zastopstvo zavarovalnice »Concordia« za Kranj. Ustanovil je tudi svojo informacijsko pisarno. Od l. 1915. dalje pa se je posvetil izključno le vodstvu in napredku svojega zavoda. Po svoji šolski prosvetni delavnosti je bil znan daleč naokoli. V mladih letih je objavjal v raznih strokovnih listih pedagoške članke. S svojo vztrajnostjo, marljivostjo in sposobnostjo je napravil iz svoje zasebne trgovske šole v Ljubljani odlični zavod. Iz prihrankov je sezidal lastno šolsko poslopje, ki je moderno urejeno in opremljeno. Tako zavzema zavod vodilno mesto v zasebnem trgovskem šolstvu. Zavod je v letih obetavo postal v življenje že več tisoč absolventov (tj. št.), ki delujejo kot zasebni ali javni uslužbeni v raznovrstnih gospodarskih podjetjih širom naše domovine in tudi izven njenih meja, mnogi pa tudi kot samostojni trgovci, obrtniki in drugi gospodarstveniki.

V svojem prostem času se je v mlajših letih udeleževal v raznih narodnih in pevskeh društvih, vse čas pa je bil podporni član raznih dobrodelnih društev. Njegovo življenje je ena sama veriga dela in pridnosti. S svojo soprogo Josipino je živel v srečnem zakonu 42 let, v zakonu se mu je rodilo šest otrok. Po smrti svoje soproge se je polagoma odtegnil javnemu življenju in je pred sedmimi leti stopil v pokoj, vodstvo zavoda pa je prevzel njegov najmlajši sin. Zadnja leta je živel v smareti pri Kamniku, ob izbruhu vojne pa se je vrnil na svoj dom v Ljubljano. — Zasluznemu šolniku ohranimo časten spomin.

hod. Rov, ki bo peljal pod Grad od Samosom, se bo sračal z rovom, ki ga bodo kopali iz Strelške ulice. Največje skrbi dela gradbenikom sicer precej mehak kamen brusnik, žigat plasti so v notranjosti grajskega hriba, in ima to lastnost, da se ob njem konice električnih vrtalnikov kakor kompresorjev zelo hitro izbrusijo. Na koncu koncev pa bomo nekoč morda le imeli pod Gradom rov, ki bo kot bližnjica tudi v mirnih časih dobro služil.

Naloge tehnične službe

Odkopavanje dohodov do zasutih zaklonišč, čiščenje cest, podpiranje razpokanih stebrov in podobna dela bo imela v skrbi tehnična služba. Vodi jo mestno cestno nadzorstvo, ki ima 250 mestnih delavcev in celo vrsto vozilov. V zadnjem času se je prijavilo tudi precej starejših ljubljancev, ki hočejo v primeru nesreče pomagati. Zaenkrat jih je bilo sprejetih 10 tehnični službi 300. Kakor vsa reševalna dela, bo tudi delo tehnične službe vodeno iz centrale, kjer se bodo zbrali šeši vseh več protiletalske zaštite. Po seznanitvi, ki jih je pred časom začela zbirati policija in kjer so se vsipali tako stanovci kot uslužbeni, bo mogoče ugotoviti, v katerem delu mesta, ki je doživel letalski napad, je bilo največ ljudi. Z reševalnimi deli bodo začeli najprej tam, kjer bo mogoče z najmanjšim trudom spraviti izpod ruševin kar največ ljudi. Nadalje bo treba očistiti prometne ulice, ki so bile zaradi tega, ker so se nanje posule stavbe, za promet zaprte.

Medtem ko vsa ta dela vodi policija, pa je upoštevajoč rednega stanja naloge mestne občine. Predvsem bo po napadu treba obnoviti stavbe, ki služijo javnosti, to je bolnišnice in važne urade. Nato pridejo na vrsto stanovanjske hiše, ki jih bo mogoče z razmeroma majhnimi stroški in materialom toliko popraviti, da bodo mogle služiti svojem namenu. Predvsem bo dalo mestno nadzorstvo popraviti poškodovane strehe. V ta namen si skuša pripraviti čim večje zaloge dobre strešne lepene. Nadalje bo prizadetih veliko oken. Za nadomestitev teh ima mesto pripravljenih že 3000 m² šip. Vendar tišči, ki niso stili vsi, kar je bilo v njihovi moči, da bi obvarovali šipe v notranjih oknih, od tega ne bodo nič dobili. Ob tej priliki še enkrat opozarjamo vse ljubljance, naj sramejmo notranja okna in jih spravijo v kletne prostore, v kakšne omare ali pa vsaj za nje. Zračni pritisk namreč zdrobi vsa stekla, ki so mu izpostavljena, na veliko daljavo.

Mestno županstvo je dalo tudi vsem stavbenikom nalog, da naj imajo vedno v zalogi večje količine stavbenega materiala za primer, da bo treba popravljati škodo, povzročeno po letalskem napadu.

Javna uprava skrbi, da Ljubljana letalskega napada ne bi dočakala nepripravljena, za našo osebno varnost pa moramo skrbeti le mi sami s tem, da se vestno ravnamo po navodilih.

Novi grobovi

† Nande Kregar. V Ljubljani je umrl g. Nande Kregar, mesar. Rajnoga bodo pokopali v četrtek ob treh iz kapele sv. Jakoba na Zalah.

† Karol Masek. Umrl je v Ljubljani gospod Karol Masek, podpolkovnik in poveljnik mesta Ljubljana. Blagega rajnoga bodo pospremili na zadnji poti v četrtek ob štirih popoldne iz cerkve na Viču na pokopališče Vič.

† Ema Gliha. V najplešči dobi je umrla gospa Ema Gliha, roj. Berthold. Blago rajnico bodo pokopali v petek ob pol treh iz kapele sv. Petra na Zalah.

† Jožefa Kumelj. Previdena s sv. zakramenti je doživela v 81. letu starosti gospa Jožefa Kumelj. Blago mater bodo pokopali v četrtek ob pol petih iz kapele sv. Antona na Zalah.

† Minka Terdan. Po kratki bolezni je izdihnila gospa Minka Terdan, roj. Jakopin. Blago rajnico bodo pospremili k večnemu počitku v četrtek ob pol štirih popoldne iz kapele sv. Nikolaja na Zalah.

Naj rajnim sveti večna luč, vsem njihovim dragim naše iskreno sožalje.

Zgodovinski paberki

15. malega srpana

1579. leta so na povelje nadvojvode Karla začeli graditi ob izlivu Korane v Kolpo trdnjavo, ki je po svojem ustanovitelju dobila ime *Karlovec*. Sredi šestnajstega stoletja so potisnili Turki krščansko obrambo na Hrvaškem na Uno, pa jo v dveh desetletjih omajali in se pomaknili na Kolpo. Od mnogobrojnih utrd in trdnjav se je na jugu držal edini Bihač, pa še zanj ni bilo sigurno, kako dolgo, vse ostalo so Turki osvojili. Preko Kolpe je bila pot v slovenske dežele na stečaj odprta. Zato je sklenil nadvojvoda Karol, ki mu je bila izročena v varstvo južna meja, zgraditi na pripravnem mestu ob Kolpi močno trdnjavo. Kupil je od grofov Zrinjskih vse svet med Kolpo, Korano in Dobro ter pritel na praznik sv. Marjete z gradnjo. Temelj so položili na devet sto turških glav, češ da bo tako krščanska trdnjava nepremagljiva. V letu dni je bila trdnjava dograjena in opremljena za boj. Karlovec je bil polet najmočnejša obramba slovenskih dežel in sedež vrhovnega poveljnika za hrvaško vojno krajino. Prvi, ki je v njem stopoval, je bil Vajkard Turjaški, brat nesrečnega Herberka, ki je padel v bitki pri Budačkih. Novi branik se je odlično izkazal zlasti po smrti Vajkarda Turjaškega, ko je postal poveljnik trdnjave in hkrati general vse krajine Jošt Turn, a pridevkom »Turški strah«. Svoje ime je opravičil zlasti s siljano zmago pri Slunju. Po več brezuspešnih manjših turških napadih je zbral 1584. l. sam bosanski paša Ferhad močno četo, broječo okoli devet tisoč mož in udaril na Hrvaško in Kranjsko. Z velikim številom ujetnikov in bogatim plenom se je vrnilo turško krdelo v Bosno. Tedaj sta Turn in hrvaški ban Tomo Erdedi naglo zbrala okoli dva tisoč mož močno četo in pri Slunju udarila na Turke. Okoli štiri tisoč sovražnikov krščanstva je obležalo

Za današnji dan

Koledar

Cetrtek, 13. malega srpana: Joel in Ezdra, preroka; Milopa, mučenica; Ernest, opat.
Petek, 14. malega srpana: Groznat, ap. znavalec; Bonaventura, škof in cerkveni učenik; Fokas, škof in mučenec.

Dramsko gledališče

»Marija Stuart«. Ob 17.30. Red A.

Operno gledališče

»Paganini«. Ob 18. Red Cetrtek.

Kino Matica

»Stranpota«. Ob 16 in 19.

Kino Union

»Uspavanka«. Ob 17 in 19.15.

Kino Sloga

»Mala nočna glasba«. Ob 16 in 19.

Lekarniška služba

Nočno službo imajo lekarnarji: mr. Bakarič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20; mr. Murmayer, Sv. Petra cesta 78.

RAZSTAVA
ANICA SODNIK
ZUPANČEVA
PASAJA • KOS

Vsakdanja Ljubljana po kronistovih zapisih

Lastavice so si opomogle

V letih 1942. in 1943. so bile lastovice v mestu in okolici zelo redke. Nikjer ni mogel človek opaziti večjih skupin, posebno jeseni, ko so se zbirale za polot na daljni topli jug. Mnogi so opazili, kako so slovenskemu kmetu mile in prisrčne lastovice bile preganjane od badoljevskih junakov, ki so jih ponekod lovili v mreže. Njim so bile lastovice posebna poslastica. Letos, ko se je pojavil sedaj še novi lastovičji rod, je videti, da so lastovice že številnejše in veselo cvrkajo letajo okrog, loveč razni mrčes. Prav lepo je opazovati, kako so si lastovice napravile svojo gnezdeno pod oboki mesarskih tržnic. Tam, zlasti v bližini Zmajskega mostu, je napravil mnogo gnezd. Iz nekaterih gnezd so že mladiči zleteli. Po drugih gnezdih pa vlada živahen živ-zav.

V strugi Ljubljanice prepovedano kopanje

V torek so namestili ob velikem ljudskem kopališču pod Spico naplano desko, ki opozarja, da je kopanje v strugi prepovedano. Ljudsko kopališče, ki je bilo lani na hitro urejeno od Spice do Prulekega mostu na obeh bregovih Ljubljanice, je s tem ukinjeno v toliko, da kopalec ni dovoljen dostop v vodo. Upamo, da bo vsaj za sončenje ostalo vse pri starem in da bodo tudi pri delovale, saj bo dejansko Ljubljana v letošnjem poletju ostala brez vsakega kopališča. Če bo namreč prepoved obveljala za ljudsko kopališče pod Spico, bo morala veljati tudi za pravo mestno kopališče na Ljubljani. V primeru, da se naj s tem prepreči eventualno širjenje kakšne nalezljive bolezni, bomo ljubljanci res pošteno udarjeni, saj nam bo ostala le Ilirija in pa — Kolozija, ki bi se najbrž dala pravočasno urediti, kar smo tudi ljubljanci pričakovali. Mestni gradbeni urad pa naj vsaj sedaj pokaže in na Koloziji namesti, če drugega ne, vsaj zadostno število prh v praznih bazenih. Vodovodna napeljava do tja je namreč ostala!

Kaj je novega pri naših sosedih?

S Spodnje Stajerskega

Obnovitev vinjarske šole in držarne trsnice v Pekrah. Pri Limbušu na vznožju zelenega Pohorja leži kraj Pekre, ki je že stoletja znan po prvovrstni vinski kapljici. Pekerski vinarski rajon sega od Hoč do Bistrice pri Rušah. Tu si je izbral znani avstrijski nadvojvoda Ivan in njegov sin kot grof Meran svoje polno lovsko in vinogradsko bivališče. Nad Limbušem pod Sv. Boltenkom je imel svoj »Tuskulume«. Nadvojvoda Ivan je dal moderno preurediti tamošnje vinograde. Zasadil je najzlahnejše vinske vrste, ki jih je dal prinesiti iz Egipta in drugih sloviti vinorodnih dežel. Po nadvojvodu Ivanu in grofu Meranu so se udomačile v slovenskih vinskih gorah tri: burgundec, rumeni in črni muškati, dišeči traminec, portugirec, mali renski riling, silvanski muškati (iz Egipta), rulandec, silvancec in slične fine vrste, ki dajo spodnještajerskemu vinu poseben svetovni sloves. Za časa nadvojvode Ivana so se zgradile v vinorodnih okoliših okrog Maribora velike moderne vinske kleti. Solal je tudi sodarje, ki so morali izdelati ogromne hrastove sode, kateri merijo po 20, 50, 80, 100 do 120 hl. Ustanovil je več trsnice, iz katerih so dobivali tudi drugi vinogradniki.

na bojišču, zaplenjenih je bilo deset turških zastav, vsi ujetniki pa osvobojeni. To je bil zadnji turški napad večjega obsega na Kranjsko.

1793. leta je mlada junaška *Charlotte Corday* zabodla največjega kričača in krivoloka med voditelji francoske revolucije, misleč, da bo a tem pomagala zatiranim rojakom in jih rešila strahovlade, pa je bilo prav obratno. Jakobini so začeli s strahotnim »čiščenjem«, ki je stalo na deset tisoč Francozov njihove glave.

1817. leta so Miloševi krvniki usmrtili vodjo prvega erbskega narodnega upora proti Turkom Jurija Petroviča — *Ornega Jurija*, ki se je vrnil v domovino, da bi v zvezi z Grki začel nov široko zasnovan upor

Obvestila »Prevoda«

Vsem pridelovalcem v Ljubljanski pokrajini

Ugotovilo se je, da pridelovalci niso prijavili pravih ploščin, posejanih z žitom ter posejanih s krompirjem in fižolom, tako da te ploščine niso v pravilnem razmerju s ploščinami njiv, ki jih imajo. Da se ta netočnost odpravi, se vsi prizadeti pozivajo, da se najkasneje do srede, 19. t. m. javijo pri pristojnem občinskem uradu zaradi popravka netočne prijave. Po tem roku bo kontrola na mestu samem ugotavljala pravilnost prijav in se bo proti krivcem uvedlo kazensko postopanje.

Delitev kondenziranega mleka

Osebo med 60. in 75. letom dobe od 13. do 16. julija pol kg kondenziranega mleka na odresek 3. l. živilske nakaznice za nabavo mleka, na katero so že dobivale kondenzirano mleko.

Mleko bodo delile sledeče mlekarne: Za Zg. Šiško: Gruden J., Celovška 101; za Sp. Šiško: Rupena R., Jernejeva 2; za Rožno dolino: Span N., Predjamska 53; za Tržaško cesto — Vič: Mahovič B., Tržaška cesta 48; za Trnovo: Zajc A., Krakovska ulica 17; za Dolenjsko in Karlovsko cesto: Sterle F., Stari trg 17; za Senkavč: Janežič J., Poljanska 3; za Poljane: Lovšin A., Strossmayerjeva 4; za Moste in Kodeljevo: Medved I., Zaloška 45; za Jarše in Zeleno Jamo: Perpar M., Smartinska 6; za Bežigrad: Rožek M., Janševa 2; za mesto: Kerin L., Ilirska 15, Lovka A., Miklošičeva 40, Kresc A., Vošnjakova 4, Vokač R., Breg 8. Cena mleka je 35 lir za kg. Po 16. juliju se mleko ne bo več delilo.

Dnevne novice

23-61, 23-62, 23-63, 23-65 so nove telefonske številke uradništva in uprave »Slovenec«, »Slovenskega doma«, »Domoljuba«, in tudi »Ljudske tiskarne«.

Katehetsko društvo. Dne 29. julija 1944 bo obliži zbor Katehetskega društva s sledečim sporedom: 1. Ob 1/2 9 maša v stolnici pri Mariji Pomagaj. 2. Po maši obliži zbor v sobi Katehetskega društva, Semeniška 2/II. Dnevni red: a) Čitanje zapisnika zadnjega obecnega zbora. b) Poročila: tajnika, blagajnika, upravnika veroučnih knjig, knjižničarja, predsednikov srednješkolskega in ljudskoškolskega odbora, predsednika Kat. dr. in revizorjev. c) Volitve. d) Predlogi. e) Služajnosti.

Namesto venca na grob blagopokojni gospe Jenko Fani iz Podgrada v Istri je daroval g. Simon Juršič 500 lir za reveže v zavodu Hiralnice sv. Jožefa v Ljubljani.

SLOVENEČA KNJIŽNICA

namerava izdati v slovenskem prevodu znamenito delo

Aleksander Anzerove

AM WEISSEN MEER

Prevajalec je to delo prevajal iz knjige, ki ji manjkajo tri strani. Zato vljudno prosimo, da bi kdo, ki ima to knjigo, (v Ljubljani je bilo prodanih 10 izvodov) le-to posodil vsaj za en dan Slovencevi knjižnici, Kopitarjeva 6, da bi mogla dovršiti prevod in knjigo kmalu izdati.

Za »Dom slepih« je darovala rodbina Inglicveva 200 lir namesto venca na krsto pok. g. Matevža Pogačnika. Za plemeniti dar so iskreno zahvaljujemo.

Profesorji zbor in dijakine oz. absolventne trgovske učilnice »Christofov učni zavod« obveščamo, da bo pogreb blagopokojnega ustanovitelja zavoda, g. Josipa Christofa, ravnatelja v pokoju, v četrtek, 13. t. m., ob pol 3 popoldne. Zbirališče ob 1/2 3 pred Zalami. — Ravnateljstvo.

Zbrano delo alpinista in pisatelja Janeza Gregorina bo izdalo Slovensko planinsko društvo pod naslovom »Blagoslov gor«. Obseva knjigo, 320 strani, bo opremljena z ilustracijami Slavka Pengova. Uredil jo je Boris Režek, ki je tudi napisal uvod z orisom življenja prerano umrlega pisatelja. V knjigi bodo zbrane njegove gorke povesti, eseji in črtice, ki so bile doslej raztresene po časopisih in revijah. Izide konec avgusta. Prednaročniki jo bodo dobili za 120 lir, v knjigarnah pa bo potem dosti dražja. Naročila sprejema pisarna SPD, Ulica 3. maja (Aleksandrova) 5/II.

Odslej so naše nove

telefonske številke:

23-61, 23-62, 23-63, 23-64, 23-65

Bodoče prvošolce-ke in drugošolce-ke opozarjamo na poletniški specialni korepetitorij »Naredke«, ki pripravljajo učenke-ke iz vseh predmetov ali posamezno za prvi in drugi razred gimnazije. Ločeni oddelki. Pričetek 15. julija. Vpisovanje dnevno: Specialne strokovne instrukcije, Kongresni trg 2/II.

Srednješolce-ke opozarjamo na poletniške tečaje (instrukcije) vseh predmetov za gimnazije in strokovne šole, ki prične 15. julija. Ločeni oddelki po predmetih in razredih. Posebni oddelki za popravne izpite in privatno. Specialni tečaji matematike, klasičnih in modernih jezikov. Vpisovanje dnevno: Specialne strokovne instrukcije, Kongresni trg 2/II.

Specialni tečaji stenografije (slovenske ali nemške), knjigovodstva, korespondence, nemškega itd. prične 17. julija. Izbra predmetov po želji. Obisk tečajev se priporoča predvsem dijakom-injam, enako ostalim, ki se želijo izpopolniti v teh predmetih. Vpisovanje dnevno: »Trgovski učni zavod«, Kongresni trg 2/II.

Za dilake-inje in absolventne-inje srednjih in strokovnih šol pričenajo 15. julija specialni poletniški tečaji strojepleša, stenografije, knjigovodstva, korespondence, nemškega itd. Izbrati predmetov po želji. Učnina zmerna. Vpisovanje dnevno. Informacije: Trgovsko učilišče »Christofov učni zavod«, Domoborska 15.

Nemški tečaji na drž. trgovski akademiji. Vsi prijavljeni (-ke) za nemski tečaj so vabljeni(-e), da se zberejo v šolskem poslopju Bleiweisova 6. 8 v petek ob 8.15.

Če si hočete za mal denar omisliti lepo družinsko knjižnico, potem se naročite na četrti letnik »Slovenčeve knjižnice«! — Tretji letnik bomo kmalu zaključili. — Izidejo še tele knjige:

Paul Heyse: STEKLAR IZ MURANA
Henrich Federn: GORE IN LJUDJE
Handel Mazzetti: ŠTEFANA

Naročniki bodo dobili tudi dve nagradni knjigi, in sicer:

Božena Nemcova: BABICA
Janez Jalen: CVETKOVA CILKA
»Cvetkova Cilka« bo naša stota knjiga — lepa žetev treh let.

Postanite še vi naš naročnik!

Iz Srbije

Odhod nove skupine srbskih kmetov v Nemčijo. Iz Beograda je nedavno odpohtovala v Nemčijo že peta skupina srbskih kmečkih fantov. Skupina srbske kmečke mladine bo ostala dalje časa na vzornih posevkih v Thüringenu ter si bo na licu mesta poglajbala in spopolnjevala znanje v modernem obdelovanju kmetij. Pred odhodom je srbske kmečke fante pozdravil v imenu srbskega ministerega predsednika šef sedanje srbske propagande Djordje Perić.

Več kot navaden protikomunistični priročnik je brošura dr. Fr. Grivca:
NARODNA ZAVEST IN BOLJSEVIZEM
Slovenski inteligent jo mora imeti.

Dramsko gledališče

Četrtek, 13. julija, ob 17.30: »Marija Stuart«.
Cetrtek.

Petek, 14. julija: Zaprtlo.
Schillerjeva šola: »Marija Stuart« ima za vsebino zadnja filijenska leta škotske kraljice Marije Stuart v jetništvu angleške kraljice Elizabete ter njun spor. V drami si stojita dva značaja nasproti: Marijin ženski, ljubezni predan, in Elizabetin moški, predvsem državniški, misli služiti značaj. Konflikt je zgrajen na tem nasprotju kot gibal za vse dogodke: Osebe: Marija Stuart — Saričeva, Elizabeta — Marija Vera, Robert Dudley — Jan, Juri Talbot — Debevec, Viljem Cecil — M. Skrbinašek, Viljem Davison — Lipah, Amija Paullet — Cesar, Martimer — Blitenc, grof Aubespine — Nakerst, grof Bellievre — Vardonik, Okelli — Korošec, Melvil — Gregorin, Hana Kennedy — Kraljeva, Margareta Kurl — Pugljova, častnik telesne straže — Raztrošen Režiser: Ciril Debevec. Scena: arh. Rohrmann. Kostumi: D. Kačerjeva. To je zadnja dramska predstava za red A v letošnji sezoni.

Operno gledališče

Četrtek, 13. julija, ob 18: »Paganini«. Red A.

Petek, 14. julija: Zaprtlo.

Umrli nam je danes v 83. letu starosti, preživena s sv. zakramenti, naša draga mati, stara mati, sestra in teta, gospa

Pečkaj Marija roj. Leskovec

Pogreb blage pokojnice bo s sv. mašo v petek, 14. julija, ob 10 dop. v farni cerkvi sv. Pavla na Vrhniki. — Blago pokojnico priporočamo v pobožno molitev in blag spomin.

Na Vrhniki, dne 12. julija 1944.

Zalujoče rodbine:
Pečkaj, Strekelj, Opeka, Leskovec, Sveté in Hren.

Oddajniška skupina »Adriano primorje«

RADIO LJUBLJANA

Dnevni spored za 13. julij:

9 Poročila v nemščini — 12 Opoldanski koncert — 12.30 Poročila v nemščini in slovenščini, napoved sporeda — 12.45 Mali orkester, vodi A. Dermelj — 14 Poročila v nemščini — 14.10 Vsekomu nekaj — 17 Poročila v nemščini in slovenščini — 17.15 Dobra volja v duru in molu — 18.45 Narodopisno predavanje: dr. S. Vilfan: O ljudski sodbi — 19 Glasba za tebe — 19.30 Poročila v slovenščini — 19.45 Aktualno predavanje (prenos) — 20 Poročila v nemščini — 20.15 Takšni smo mi — 21.15 Slovenski napavi, radijski orkester pod vodstvom D. M. Šljanca — 22 Poročila v nemščini, napoved sporeda — 22.15 Malo kramljanja, malo plesanja, igra solistična kapela pod vodstvom D. Prevorka — 23 Prenos sporeda nem. rad. postaj.

CRKOVNICA

a-a-a-a-a-a-a-a-c
c-e-e-e-e-e-e-h-i-j
-j-k-l-l-l-m-n-n-n
-n-o-p-e-t-t-l
Ti
ti
ti
ti
ti
ti
ti
ti
ti
ti

Iz 30 črk poleg danih dveh sestavi 6 besed, ki pomenijo v drugem redu naslednje: mesto na Balkanskem polotoku; grič v Rimu; svetnik, spremljevalec sv. Pavla; rudninska voda; hribovje v Toskani (vino); listek z napisom, družabna pravila (tuj).

Rešitev črkovnice iz prejšnje številke:
Umbrija; Sumatra; Krumlov; bitumen; prašuma; neutrum.

Se maveda bi obrila

krema Rapida brez mila

BRIVNA KREMA

RAPIDA

Brez mila, brez pene

PROIZVODI: VAN KAT

MALI OGLASI

Službe

STROJPIŠKO
maljšo moč — večjo
nemščine, sprejemno
tako: — Oglasi se:
Beethovnova ul. 4-III,
desno. (b)

SAMOST KUHAJICA
in dva gospodinjstva
pomočnica dobila ta
koj stalno službo —
žirana in plačena dobro
Vprašati Domobranska
cesta 7.

GOSPODA
ki bi privajno poučeval
hajsko kitaro
učena, Poučbuje upravi
»Slov.« pod »Učitelj«
št. 6070. (b)

Prodajo

LEICA, ROLLEIFLEX
s Zeiss Tessar 2.8 zelo
ugodno napreduj. Naslov
v upr. »Slov.«
pod št. 6083. (l)

BREZ LEZALNEGA
STOLA
ni počitnice in prijetnega
doma in vrta
Oglejte si krasno izdelane
modele, ne bo vam težil
Rudolf Zore, Ljubljana,
Gledališka ulica 121

GLOBOK VOZICEK
lep, dober material —
pokramen, prodam.
Jegličeva c. 9, prtl.
desno. (l)

PLATNE RUKAVICE
in pisane blazine za
pletičke prodam. Naslov
v upr. »Slov.«
pod št. 6084. (l)

NOVE RUKAVICE
6 komadov — ugodno
prodam. Naslov v upr.
»Slov.« pod št. 6059. (l)

Pohištvo

PRODAM:
mizo, 2 fotelja, ogle-
dalo, posteljo z zim-
nico na vzmeti, umi-
valnik in stojalo za
tlačico ali rože. Ogle-
d od 9 do 11 in od 16
do 19. Poljanska cesta
16-1, soba 11. (l)

SPALNICO
skoraj novo, zaradi se-
littve ugodno prodam.
Naslov v upr. »Slov.«
pod št. 6057. (l)

Radio

RADIO APARAT
prodam za 18.000 litr.
Naslov v upr. »Slov.«
pod št. 6052. (l)

Vajenci

VAJENCA
z Vrhnike ali bližnje
okolice sprejme takoj
krže, mizarstvo, Vrhnika,
Idrijska c. 2. (v)

Kupimo

TRI ŽELEZNE SODE
po 200 litrov in tri
kupim. Poučbuje upr.
»Slov.« pod »Učitelj«
pod »Sodi« št. 6081. (k)

Kitaro

hajsko ali navadno.
kupim. Poučbuje upr.
»Slov.« pod »Kitaro«
št. 6068. (k)

Pisalni stroj

dobro ohranjen, kupim.
Poučbuje na upr. »Pisalni
stroj« št. 6069. (k)

Trgovina »OGLED«

Mestni trg 3, stalno
kupi in sprejema
tudi v komisijko prodaj:
stanovniško —
pisarniško opremo —
kavče, otomane, športne
in globoke vozčke,
zložljive in otroške
postelje, kolesa, har-
monike, radio aparate,
šivalne in pisalne stroje,
preproge, rjuhe in
kapne, porcelan, ser-
vise, steklenike in vse
vrste uporab. predmete.

Razno

Za bančne in
denarne posle
nakup in prodajo
»raznih« premijskih in
nepremijskih
se priporoča
AL PLANINSEK
Ljubljana,
Dvořakova ul. 3/1.

Soba

MIREN GOSPOD
išče eno ali dve opr.
sobi. Plača lahko de-
loma v živilih. Pouč-
buje na upr. »Slov.«
pod »Soba« takoje št.
6060. (s)

Kolesa

MOSKO KOLO
močno, v dobrem stanju,
napred. Bolgarska
17-11, desno. (oo)

Več damskih in moških
KOLES
v skoraj novem stanju
ugodno napreduj. —
Merkur, Puharjeva 6.

Delovni urad v Ljubljani išče

za takojšnjo namestitve v Trstu

tolmačinjo

s perfektnim znanjem italijanščine, delno
nemščine ter po možnosti z medicinsko
predizobrazbo. — Prijave in informacije
pri Delovnem uradu (Borza dela),
Gospodarska cesta 17.

TEL. KINO »SLOGA« 37-38

Velik Mozartov film po noveli »Mozart na
potu v Prago«

»Mala nočna glasba«

ali kako je nastal zadnji čin opere »Don
Juan«. Glasbo W. A. Mozarta izvaja Be-
rinska in Dunajska filharmonija — pleše
balet dunajske drž. opere — V glavni vlogi:
Hanna Stelzer, Christl Mardava, Gustav
Waldau, Heli Finkenreiter

Dodatek: Koroška, od Velikega Kleka do
Vrškega jezera.

PREDSTAVE ob 16 in 19!

TEL. KINO »MATICA« 72-41

Markantni HANS ALBERS v sijajni detek-
tivski ljubavni pustolovščini

»Stranpota«

V ostalih vlogah: Hilde Weissenberg, Werner
Fauterberg itd.

PREDSTAVE ob 16 in 19!

TEL. KINO »UNION« 22-71

Prekrasen pevski in revijski film s stavim
tenoristom Benjaminom Gigli-jem

»Uspavanka«

Trnjava je ametrnikova pot do uspeha, pri-
znanja in slave.

Marte Harel, Lissi Waldmüller, Albert
Schuchals, Werner Hinz, Axel v. Ambasser

PREDSTAVE ob 17 in 19.15!

+

Umrli nam je naš ljubljani so-
prog in oče, gospod

MAJHENIČ JOŽE

soboslikar, in plesarski mojster

Pogreb dragoga pokojnika bo v
četrtek, 13. t. m. ob 2 popoldne
z Zal. kapele sv. Andreja, na
pokopališče k Sv. Križu.
Ljubljana, dne 12. julija 1944

Zalujoča žena, hčerka
in ostalo sorodstvo

+

Umrli je gospod

Žvan Anton

višji davčni upravitelj v pok.

Pogreb bo v četrtek, 13. julija
1944, ob 1/10 popold. z Zal. ka-
pele sv. Frančiška, k Sv. Križu.
Prosimo tihega sožalja.
Ljubljana, Kamna gorica,
dne 12. julija 1944.

Zalujoči ostali.

+

V najlepši starostni dobi nas je
za vedno zapustila naša nadvse
ljubljena žena, mati in hčerka,
gospa

Gliha Ema roj. Berthold

Pogreb blagopokojne se bo vršil
v petek, dne 14. julija 1944, ob
1/3 pop. z Zal. kapele sv. Petra,
na pokopališče k Sv. Križu.
Ljubljana, 12. julija 1944.

Inž. Gliha Ivo, mož; Marta, hči;
Marko, sin; Pevec Helena, ma-
ti, Pevec Janez, oče — ter
ostalo sorodstvo.

+

In to še najspretnejšega fanta, ka-
krsnega že leta ni bil našel! To je bil
silovit udarec.

Vendar je kmalu zbral svoje misli.
»K zdravniku pojdem zaradi te
stvari,« je rekel in odšel iz oblačil-
nice.

Cez dve minuti je bil zopet nazaj
v spremstvu mladega zdravnika, v ka-
terem je Anton prepoznal doktorja,
ki mu ga je bil predstavil Johann
Beck.

»Smešna neumnost — sama melo-
drama — vlečejo vas, rapler!«
Te besede je ujel, ko je doktor
zaprl vrata oblačilnice.

»Zdaj pa si ogledimo ta nogometni
čevlji z Divjega Zapada,« je rekel
klubov zdravnik in se cinično na-
smehnil. Toda nasmejljaj mu je iz-
ginil z obraza, ko je pogledal veliki
čevlji, ki je bil svetlozelene barve.

»Hm!« je rekel. »Bojim se, da si
moram spraviti tale čevlji.« Obrnil se
je k starešini:

»Čigar je že ta čevlji. Papler?«
»Hoferjev, tukaj!«
Zdravnik se je zasukal na peti in
s premišljenim srepim pogledom oši-
nil igralca z desnega krila.

»Vi — zopet?« In Anton je spoznal
pomen dveh besed, ako jih nihče dru-
gi v sobi ni. Zopet je bil igral neko
vlogo v stvari, o kateri je bil ta člo-
vek rekel, da je kakor vrsta iz scena-
rija nekega filma.

+
Dotrpel je naš ljubljani brat,
strie in svak, gospod

Nande Kregar

mesar

Pogreb dragoga pokojnika bo v
četrtek 13. t. m. ob treh pop.
z Zal. kapele sv. Jakoba, na
pokopališče k Sv. Križu.
Ljubljana, 11. julija 1944.

Zalujoči ostali.

Zapustil nas je
moj ljubljani soprog,
gospod

KAROL MASEK

podpolkovnik
in komandant mesta Ljubljane

Pogreb
dragoga pokojnika bo danes,
dne 13. julija 1944,
ob 16. uri iz cerkve na Viču
na pokopališče na Viču.
Ljubljana, 11. julija 1944.

Zalujoči:

Ana Masek,
soproga

in ostalo sorodstvo.

Potrli v neizmerni žalosti spo-
ročamo vsem sorodnikom, pri-
jateljem in znanecm, da je po
kratki, mukotrpni bolezni pre-
nehalo biti zlato srce naše srčno
ljubljene soproge, hčerke, sestre,
tete, snabe in svakinje, gospe

Minke Terdan

roj. Jakopin

Njeno izmučeno truplo počiva v
kapelici sv. Nikolaja na Zalab,
od koder je bomo spremili k
večnemu počitku v četrtek, dne
13. julija 1944, ob 1/4 popoldne
na pokopališče k Sv. Križu.
Prosimo tihega sožalja.

Ljubljana, 11. julija 1944.

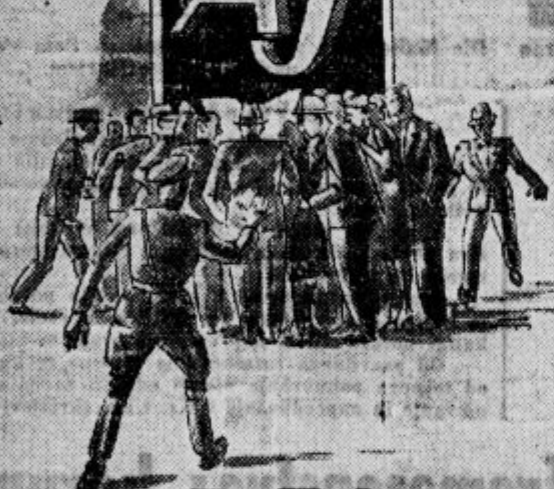
Zalujoči:

Pavle Terdar,
soprog

in rodbine:

Jakopinova, Terdanova, Host-
nikova, Bregarjeva, Skuljeva

danes nori številka!

ADRIA

ILLUSTRIERTE

ŽOGA SREČE

To ee je zgodilo tako hitro in tako
točno, da osupli levi notranji forward
ni vedel drugega, kakor da je zijal
in se drgnil po glavi, ki je bila but-
nila ob tla voza.

Ko se je zopet zavedel, je izustil
celo ploho grdih psov.

»Naprej tovariš! Dajmo malo nau-
ka temu mlademu prascu!« je zavpil.

Toda, ko je prišel z napadom —
ker je moral storiti, ker je bil Anton
najbližji — ga je zavrnil močan uda-
rec po prsih, da je hropeč priletel
najbližjemu tovarišu v naročje. Sila
padca obeh je bila tolika, da je tretje-
ga, ki je stal pri nasprotnih vrstah,
komaj ujel možak, ki je iz sosednjega
voza stopil na hodnik.

»Kaj zlomka,« je vzkljnil Torker.
»Ej, kakor vidim, borbale«

V resnici ni bilo treba besedi. Živi
prizor je vse povedal.

»Ako bi bil potreboval pomoči,
fant, bi ti jo bil nudil,« je rekel desni
notranji forward. Kakor pa je videti,
ni sam čisto lepo opravil. »Kaiser,« je

nadaljeval neskončno ogorčen, »ti si
velik lopov, in čim prej zletiš iz mo-
štva, tem bolje. To pa sedaj tudi ne
bo dolgo trajalo, da se zgodi, kakor
mislim!«

»Kaj hočeš s tem reči?« se je zadr-
l vprašani in obtočeni levi notranji
forward.

»Ne ugovarjaj svojim višjim,« je
zaničljivo viknil Torker. »Jezik za zo-
bel Jaz hočem govoriti s svojim dru-
gom tukaj!«

V prijetni družbi starega športnika
— Torker je bil vsestransko naobra-
žen človek ki je znal gladko govoriti
tudi o drugih stvarih, ne samo o no-
gometu, je ostali del kratke vožnje
do Črnega Kroga brzo pretekel. Pri
majhnem zajtrku v nekem hotelu bli-
zu postaje je Torker sedel zraven
njega in med vožnjo na igrišče je bil
desni notranji forward v istem taksi-
ju. Postala sta dobra tovariša tako na
igrišču, kaor zunanji njega.

»Drži se me, fant, jaz ti bom po-
magal, da uspeš,« je rekel nekdanji

ostrostrelec in mojstrski dribler, ko
sta na igrišče Črnega Kroga stopila v
oblačilnico za goste. »Pravil si mi o
svojih čevljih. Če kaj ni prav pri njih,
ti bom kmalu povedal, kako jih po-
praviš. Oglejva si jih!«

Anton je odprl svojo torbo in iz-
vlekel iz nje svoje nogometne čevl-
je. Čeprav je bil poskusil dobro zna-
ni profesionalni trik in jih namočil
v vroči vodi, da bi se usnje dobro
omehčalo, še zmeraj niso bili tako
mekhi, kakor bi si bil želel. Prav iz
tega vzroka je bil vso stvar omenil
Torkerju.

Ta je vtaknil svojo roko v desni
čevlji, pa jo z razburjenim obrazom
hitro potegnil ven. »Proketo — velik
žebelj štrli notri! Poglej!«

»Žebelj. O tem nič ne vem, ko sem
jih zadnjikrat obul, ga ni bilo tam!«
Stari športnik je nesel nogometni
čevlji na svetlo.

»Ta žebelj je bil namenoma zabiti.
Ne slučajno! Sreča, da nisi stopil
nanj, fant. Še malo se ne bi čutil,
eko je zastrupljen!«

XVIII. poglavje.

V ognju.

»Zastrupljen!«
»Očka!« Papler je viknil to bese-
do. Oziral se je po oblačilnici, kakor
bi mislil, da tam najde človeka, ki je
zagrešil to strašno dejanje.

»Ti bi rad, da bi se smejal, Tor-
ker,« je nadaljeval, kakor bi se sku-
šal umiriti. »Kaj ti navdaja to blazno
misel, da je ta žebelj zastrupljen?«

»Pridite semkaj, očka,« je odvrnil
forward, ki je stal pred oknom.

»Tukaj je lepo svetlo, da lahko vi-
dite, kaj hočem reči. Ta žebelj ni bil
samo zabiti skozi peto čevlja — z dru-
gimi besedami, bil je zabiti tam na-
merno, ima pa tudi vse drugačno bar-
vo. Lahko se smejete, ampak jaz se
ne bi rad podajal v nevarnost in si
ob tisti prekleti stvari opraskal roko,
še manj pa nogo! Sreča je, da ni An-
ton stopil nanj, ko je vtikal nogo v
čevlji; to je tisto, kar hočem reči, še
malo bi se ne branil staviti, da ne bi
nikoli več igral nogometa. Moje mne-
nje je, da je bil namenoma tja zabiti,
da bi bil Anton nezmožen za igro...«

»Da, žebelj je res spremenil bar-
vo,« je razmišljal očka. »Toda kdo je
mogel to storiti?«

Starešina Stettinske Zoge je bil ves
potr. Da bi mislil, da se je nekaj ta-
ko neizrekljivo groznega zgodilo v
klubu, ki je bil pod njegovim vod-
stvom! S ponosom se je ponašal, da se
po njegovih oblačilnicah niso še ni-
koli prigodili sramotni prizori, in ven-
dar je bil tukaj dokaz, da je nekdo,
ki je bil v zvezi z Žogo, skušal poha-
biti, ako ne usmrtiti fanta, ki je šel
pred kratkim stopil v njihove vrste

In to še najspretnejšega fanta, ka-
krsnega že leta ni bil našel! To je bil
silovit udarec.

Vendar je kmalu zbral svoje misli.
»K zdravniku

Framasonski „brat“ in komunistični „tovariš“

v skupni dogovorjeni igri in pod enotnim judovskim vodstvom uničujeta vsako resnično bratstvo in tovarništvo — Za komuniste in framasone so gesla: svoboda, enakost, bratstvo samo prevleka, pod katero se skriva materializem in pohlep po oblasti

Že površnemu opazovalcu sedanjih dogodkov mora biti jasno, da je med vsemi zunanjimi dogajalnimi skrivnostna notranja zveza, da so v ozadju neke temne, neznane sile, ki vse to dogajanje pripravljajo in ga vodijo k nekemu določenemu cilju. In če se še ozremo nekoliko nazaj na dobo med dvema vojnama ali še dalje, na zgodovino in na ideološke smeri in gibanja v zadnjem stoletju, najdemo že sedaj, ko še živimo sredi teh zmed, med vsemi dogodki neko čudovito skladnost in povezanost. Vse to nas nujno zopet vodi k nekim tajnim silam, ki so ta dogajanja pripravljale in vodile.

Dve temni sili sta pripravljali sedanji razkroj

Tista tajna sila, ki je pripravila zmede in krvava obračunavanja na Slovenskem in na Balkanu, prav za prav ni več tajna sila, ampak že razkrita in poznana. Komunistična stranka s svojimi načrti za diktaturo komunizma vodi zapeljano maso po ovinkastih potih v komunistično suženstvo. Toda poznanje komunizma in razkritje ciljev, metod in dosedanjega delovanja komunizma nam razlože samo nekatere pojave v zadnjih, recimo, petdesetih letih.

Miselni in moralni razkroj, ki se danes na zunaj kaže, pa ni delo zadnjih petdesetih let, ampak se je začelo že zdavnaj prej. Iste ideje o raju na

zemlji, o svobodi in o bratstvu, s katerimi je komunizem prepoil del mase, so se že prej širile po salonih, po univerzah in celo po vladarskih hišah. Nosila je te ideje tajna organizacija: framasonstvo. In prav tako, kot je komunistično »bratstvo« prineslo prelivanje bratske krvi in komunistična »svoboda« najhujše suženstvo in nasilje, je tudi bratstvo prostozidarjev prineslo masovne pokolje in je prostozidarska »svoboda« povzročiteljica nasilja in krivice.

»Kapitalisti in proletarci — združite se!«

Kljub temu, da je bilo prostozidarstvo vedno pridržano samo izbrani »najvišji« plasti, kapitalistom in drugim mogočnikom tega sveta in je bil komunizem vedno doma samo v razredu proletarcev, vidimo v sedanjem času čudovito igro: kapitalist in proletar se združeno upirata v nekakšno revolucijo vsakemu človeškemu redu in hočeta pod skupnim geslom svobode, enakosti in bratstva svet pahniti v krvavo suženstvo, kjer bo nasilje vladajočih edini veljavni zakon. Ta tajna zveza med komunistično organizacijo in prostozidarstvom se je že večkrat jasno razkrila. Ta zveza med prostozidarskimi kapitalisti in komunisti nam tuči razloži dejstvo, da so komunisti skoraj vedno našli denarna sredstva za svoje komunistične revolucije.

OF - otrok framasonov in komunistov

Tudi pri nas na Slovenskem se je sodelovanje med prostozidarji in komunisti že večkrat očitno pokazalo. Javno pa je to sodelovanje — po nerodnosti, seveda — izpričal Drago Marušič.

V zapuščini Draga Marušiča so našli drobno knjižico z naslovom: Katihizis za prvi stupanj slobodnozidarskih lož. To knjižico bi moral Marušič pač skrbneje čuvati, saj mu je bilo strogo zabranjeno, da knjižico ne sme priti v »profane roke« in dr. Marušič bi si moral po obljubah, ki jih je napravil, preje prerezati vrat, kakor dopustiti, da pride ta tajnost na dan. Pa sedaj ne pomaga nič, knjižica je že v »profanih« rokah.

Prav tako pa je v istih »profanih« rokah še eno sprčevalo dr. Marušiča, to je »komunistična« brošura »o vprašanjih lastnine, reda in zakonitosti«, kjer Marušič na vso moč hvali Titove tolovaje in izjavlja, da se kar dobro počuti »med temi banditit«. Framason je šel med komuniste in je sedaj celo

zastopnik Titovih zločincev v tako imenovani jugoslovanski »vladi«.

Ne da bi se v tem članku spuščali v kakršna koli razmotrivanja o prostozidarstvu ali o komunizmu, bomo z navajanjem iz framasonskega katekizma pokazali tisto skupno osnovo, ki v »bratskem delu« za nesrečo narodov drži framasone kot je Marušič in komuniste.

V zadnjih osnovah se framasonstvo in komunizem etikata v židovstvu, kar pa je za framasone prve stopnje še »nerazkrita tajnost«.

Prav nič ne mislimo, da se nam je z Marušičevim katekizmom odprla kakšna »visoka« framasonska skrivnost. Saj skrivnosti v tem smislu v framasonstvu že zdavnaj več ni, ker je že vse razkrinkano. Skrivne so v neki meri samo osebe in pa »visoka« framasonska politika. Kar je pa bistvenega v framasonstvu, je iz katekizma jasno razvidno in zato se ga splača ogledati, posebno še, ko framasoni tako narokajo, da se mora »ova knjižica najstrože čuvati od profanih oči«.

Prostozidarski katekizem - spričevalo njihove idejne revščine

V uvodu učeni katehist najprej razpravlja o vrednosti katekizemske metode. Sklicuje se pri tem na Sokrata in kat. Cerkev. Po teh dveh je metoda vprašanj in odgovorov prevzela tudi prostozidarstvo. Nato skuša pisec v dolgovoznih razpravljanjih razložiti nastanek prostozidarstva. In kot ga vsi prostozidarski pisce skušajo iz reklamnih razlogov oviti v neko tajno skrivnost, pravi tudi pisec tega katekizma, da je začetek prostozidarstva zavil v neprodno tajnost. Namesto zgodovine prostozidarstva more nuditi učbenik samo razlago prostozidarskih simbolov, obredov in običajev.

Simbole, obrede in običaje skuša razviti iz obličnosti društvenega in javnega življenja v srednjem veku. Tedaj je bilo pod vplivom rimskega prava vse vezano na formalnosti. Tožilec je moral pred sodiščem izbrbljati določeno formulo, sicer ga je sodišče odklonilo. In prav tako se je moral tudi toženec držati ustaljenih oblik zagovora. Vsak se stanek, vsak razgovor, sploh vsako skupno delo v društvu so v srednjem veku začeli s celo vrsto ceremonij.

Teh ceremonij so se močno posluževali tudi v srednjeveških cehih in ker so se prostozidarske lože razvile iz nekdanjih cehov, so ohranile tudi razne ceremonije, le da so jim dale nov pomen.

Najbolj so se držali oblik in ceremonij zidarskih cehi. Ti so od vseh tudi najbolj držali tajnost in dobodra prekusili vsakega prišleca, ali spada v njihovo družbo. Ti cehi so imeli namreč svojo skrivnost, skrivnost »kraljeve umetnosti«, t. j. zidanja cerkva. Skrbno so pazili, da v njihovo umetnost ni bil nihče »posvečen«, če ga prej niso dobro prekusili, ali je zanesljiv in bo »umetnost« hranil zase.

Podobne cehe in zadruge kot zidarji in drugi rokodelci so imeli tudi tako imenovani »svobodni poklici«, zdravniki, umetniki, znanstveniki. Ti so v svojih društvih razvijali predvsem svobodomiselnost, prevratne ideje, ki jih je javna oblast preganjala. Tu so bila kotišča vseh uporniških idej, uporniških gibanj, tu so se že takrat delali načrti za rušenje obstoječega reda. V varstvu stroge tajnosti so že takrat v svojih zadrukah prvi prostozidarji rušili red v društvu. Pisec sicer skuša to delo na vso moč idealizirati kot delo za »svobodno misel«, vendar svobodna misel vodi v »svobodno«, t. j. uporniška dejanja in ta prejel ali slej porušijo javni red in vsako resnično svobodno misel udušijo v nasilju. Po dolgem uvodu pride šele pravi katekizem in tega je samo 16 strani.

Gotovo bo marsikoga zanimalo, kakšnega katekizma se učijo oni, ki so za-

vrgli katoliški katekizem z njegovimi kratkimi, pa jasnimi večnimi resnicami. Ideje, ki jih framasonski katekizem uči, morajo biti gotovo zmotne, toda morda so te ideje vsaj za nekatere ljudi vabljive, morda imajo vsaj videz resnosti in resničnosti. Za katoličane sicer velja načelo, da spoznavajo zmotno samo iz svojih katoliških del obenem s katoliško resnico in zato ne iščejo zmot v nasprotnih učbenikih. Toda v tem revnem framasonskem katekizmu je skoraj težko najti zmotnih idej, kajti to predpostavljajo, da so vsaj neke ideje. Tako pa ta katekizem za topoglavje in vsega naveličane pomehuženca nima drugega kot kopico neumnih vprašanj in prav toliko še bolj neumnih odgovorov. Kdor bi tu iskal idej — pa čeprav samo zmotnih — bi moral biti razočaran. Naj navedemo nekaj primerov. Prvi odstavek z naslovom: »Pristop« se glasi:

Pristop

A. Kaj mi skupno čuvamo, dr. bt. (drugi brat)?
B. Tajnost, sp. mstr. (spoštovani mojster).

A. Katera je ta tajnost?
B. Sv. zdrtvo. (svobodno zidarstvo).
A. Ali si ti svb. zdr. (svobodni zidar)?

B. Moji bbr. (bratje), mstr. (mojstri) in pmč. (pomočniki) me priznajo za svb. zdr.

A. Kje si se pripravil za svb. zdr. (svobodnega zidarja)?

B. V svojem srcu.

A. Kaj te je napotilo, da si postal svb. zdr.?

B. Moj svobodna in samostojna volja.

A. Kdo te nam je priporočil?

B. Nek prijatelj, za katerega sem kasneje zvedel, da je bt. svb. zdr.

A. Zakaj si postal svb. zdr.?

B. Bil sem v temi, pa sem hrepenel po svetlobi.

A. Kaj se zahteva od tistega, ki želi biti sprejet v zvezo svb. zdr.?

B. Biti mora svobodni človek in na dobrem glasu.

A. Po čem te morem spoznati, da si svb. zdr.?

B. Po znk. (znakih) in rkv. (roko-

vanju) kakor tudi po vseh posebnih pogojih, pod katerimi sem bil sprejet in katere lahko navedem.

A. Pokaži mi znk.

B. (Pokaže.)

A. Kaj pomeni ta znk.?

B. Pomeni, da bom prej sebi vrat prerezal, kakor da bi izdal tajnost svb. zdr.

A. Pokaži, kako se rk. (rokujejo) svb. zdr.

B. (Pokaže.)

A. Povej mi bd. (besedo).

B. Tega ne morem. Ta se ne sme niti povedati, niti napisati, niti prečitati, ampak samo zasepetati.

A. Povej mi prvo črko, pa ti bom drugo povedal jaz.

B. (Zasepeta.)

A. Kaj znači ta beseda.

B. To je ime ene stopnice v pred-

dvorju Kolomonovega templja. Ob njej so učenci prejeli nagrado in pomeni: g. te bo vzd.

A. Katera je prva dolžnost pri delu sv. zdr.?

B. Da se prepriča, ali je loža čista.

A. Kaj bi rekel, ako bi v naši sredi zapazil neposvečenega?

B. Rekel bi: dežuje.

A. Kaj naj to pomeni?

B. Pomeni: da se takoj prekine vsak razgovor in delo, kakor so ga tudi stari zidarji prekinili, ko je deževalo.

Iz drugega oddelka pod naslovom:

»Posebnosti pri sprejemu« povzemamo:

A. Pripoveduj mi, dr. bt., vse tiste posebnosti in podrobnosti, s katerimi si bil sprejet v zvezo svb. zdr.

B. Vprašaj, sp. br. mstr., in jaz bom odgovarjal.

A. Kaj se je zgodilo s teboj pri spre-

jemu?

B. Odvedli so me najprej v črno, slabo razsvetljeno sobo.

A. Kaj se je potem zgodilo s teboj?

B. Stavljali so mi vprašanja, na katera sem moral odgovarjati.

A. Cemu?

B. Da bi bbr. spoznali mojo dušo in moje misli.

A. Kaj se je zgodilo potem?

B. Odvezli so mi dragocenosti in denar.

A. Kaj to pomeni?

B. Pomeni, da bbr. hočejo imeti v meni samo človeka; oni želijo dobiti mojo dušo in moje srce, ne pa mojih dragocenosti in blaga.

A. Zakaj so ti zavezali oči?

B. Zgodovinski pomen zavezovanja oči je v tem, da se pripravelec postopno uvaja v tajnosti svb. zdr., zaradi česar se mu pojasni najprej samo ono, kar more zaznati z ušesi; šele kasneje se mu dopusti, da vidi tudi tisto, kar ga obkroža, ker je ostale skušnje že dobro prestal in ker se je obvezal, da bo izpolnjeval svb. zdr. dolžnosti. Oči so mi torej zavezali zato, da bi se naučil molčati prej, kakor bi kaj zvedel.

A. In zakaj še?

B. Da bi bil med sprejemom bolj pazljiv in da bi moje pazljivosti nobena stvar ne ovirala.

КАТИХИЗИС

ЗА

ПРВИ СТУПАЊ СЛОБОДНОЗИДАРСКИХ ЛОЖА

ПОД ЗАШТИТОМ

Велике Ложе Срба, Хрвата и Словенаца
ЈУГОСЛАВИЈА

Према примедбама Савезнога Већа

СРЕДИО

ВТ. ЈОВ. АЛЕКСИЈЕВИЋ

1 Вел. Тајник Вел. Ложе

ДРУГО ИЗДАЊЕ

БЕОГРАД

Штампарија М. Карића, Краљев Трг 25

1924

Das Titelblatt des Freimaurerkatechismus. — Naslovna stran Marušičevega prostozidarskega katekizma.

Die fünfte Seite mit Anleitungen. — Peta stran z zanimivimi navodili prostozidarjem.

Prevod naslovne strani:

Katekizem

za prvo stopnjo prostozidarskih lož

pod varstvom

Velike Lože Srbov, Hrvatov in Slovencev,

Jugoslavija.

Po pripombah Zveznega sveta

uredil

Br. Jov. Aleksičević,

1. Veliki Tajnik Velike Lože.

Druga izdaja,

Beograd,

Tiskarna M. Karića, Kraljev trg 25,

1924.

Prevod pete strani:

Pripomba. Ta knjiga je namenjena samo aktivnim članom slobodnega zidarstva. Zato nobeden od njih nima pravice, da bi jo dal v nečiste roke; knjigo je treba najstrožje čuvati pred nečistimi očmi.

V slučaju smrti pa je dolžnost vsakega Br., da se še za živa pobriga, da bo ta knjiga po njegovi smrti vrnjena onemu, komur je treba.

Bratom učencem se v prvi vrsti in posebno priporoča, da te knjigo čitajo večkrat in pazljivo; o vsem, kar jim je v tej knjigi nerazumljivo, naj vprašajo svoje mentorje za pojasnilo.

Od pravilnega razumevanja vsebine te knjižice kakor tudi od točnega pojmovanja njenih odredb zavisi učenčev izpolnjevanje in napredovanje v Kr. Umt. (kraljevi umetnosti).

Resnična vsebina framasonstva: korupcija

Tajnost miče, ko pa je tajnost razkrita in se pokaže vsa njena revščina, ne miče več. Vsak človek, ki je vsaj nekoliko resen, se bo ob vseh teh neumnostih, ki jih framasonski katekizem s tako dostojanstveno vzvišenostjo obravnava, vprašal, kaj so nekateri iskali v framasonstvu in kaj iščejo sedaj ti framasoni v komunizmu. Morda bo le kje v učbeniku odgovor na to vprašanje.

Tudi to stvar nam katekizem pojasni. Za navivnimi vprašanji in še bolj neumnimi odgovori je v učbeniku na koncu še pouk, kako naj se prostozidarji zadržijo (Slobodnozidarska pouka). V 38 točkah daje navodila o vsem, kako naj govore, kaj naj delajo, v kaj naj se ne vtikajo. »Navodila« so približno taka, kot jih daje skrbna mamica svojemu sinčku, ali še bolj: podobna so kopici nauk, s katerimi teta obkleda nečaka in jih nadebudni nečak sprejema zgolj zato, ker ve, da bo obenem z nauki prejel od tete še kaj drugega. Prostozidar naj bo po teh navodilih velikodušen in darežljiv, moder, trden v nesreči, naj ne bo razvratnež, naj ne pije, naj ne igra za denar. Navodila posegajo celo v njegovo družinsko življenje s kopico nauk. Že preobličila teh navodil, predvsem pa njih abstraktnost kaže, da niso mišljena zares. V vsem katekizmu prav do sem še nismo našli bistvene točke o prostozidarstvu. Ta se nam odkrije šele čisto na koncu v 33., 34. in 38., to je zadnji točki navodil.

33. točka se glasi: V vseh slučajih, ko gre za srečo, položaj in napredovanje enega od br. (prostozidarjev), smo dolžni, da se zanj pobrigamo. Šram naj bo vsakogar, ki ravnodušno opazuje njegov trud ali iz neke bojazni opusti priliko, da bi mu zboljšal položaj.

34. Oni, ki so brez svoje krivde obubožali, ali so bili drugače nesrečni v življenju, morajo dobiti podporo, na katero pa ne smemo računati, niti zanjo

prostiti pri prostozidarskem redu, dokler ne izčrpamo vseh drugih sredstev v življenju (To je, dokler mu niso namesto podpore iz svoje blaginje poskusili priskrbeti mastne službe ali kakih javnih del, pri katerih bi »zaradi« in si pomagal na zeleno vejo.)

In zadnja, 38. točka, s katero se učbenik konča in ki je torej neko osrednje napotilo framasonu v življenje:

38. Isto tako očekuje se od njih s pravom, da celo svoj život saobrazo duhu in intencijama ovih pouka koja su u njihovom сопственом интересу, па ће се уверити да то неће остати ни незапажено ни ненаграђено.

J. A.

Der letzte Absatz im Katechismus. — Zadnji odstavek v katekizmu.

38. Prav tako se od njih (framasonov) po pravici pričakuje, da bodo vse

Fraze in resnica v prostozidarstvu

V teh dveh odstavkih, od katerih je eden vzet iz uvoda, drugi pa iz konca, je povzeta vsa vsebina prostozidarstva. Na zunaj govoričenje o idealizmu, o idealnosti, o značajnosti, na znotraj pa gol materializem, želja po karieri, ali kot pravi učbenik, po napredovanju. Za prave materialiste je bilo torej dobro poskrbljeno, da jim je prostozidarstvo nudilo vsega, česar si človek v sedanjem materialističnem času poželi: prosto pot materializmu, korupciji, uživanju, vse pa lepo ovito v fraze o ljubezni do bližnjega, v neke »ideale«, o katerih ljudje tem več govorijo, čim manj se zanje menijo. Vrh vsega tega pa prijetna družba v prostozidarski loži, zabave in orgije, pri katerih ni manjkalo nobene izmed dobrin tega sveta. Na take yabe je

svoje življenje preobrazili v duhu in intencijah teh nauk, ki so njim samim v korist, pa se bodo prepričali, da ne bo to ostalo niti neopazeno niti nenagrajeno.

Tu pa je ves smisel framasonstva, tu je vsa njegova skrivnost. Lepi nauki, navodila za življenje, besedičenje o nekih idejah, glavni in končni motiv za vse to pa je: da se ti bo dobro godilo na zemlji in da ti bodo »drugi bratje« pomagali na mesta, kamor bi po svojih zmognostih in moralnih kvalitetah nikdar ne prišel. Kako smešno se ob tej razgaljeni »življenjski stvarnosti« sliši besedičenje istega pisca v uvodu, kjer pravi, da »predstavlja sedanje prostozidarstvo skupnost, ki se bavi izključno s filozofsko in napredno ustanovo, katere delovanje temelji na nespremenljivih pravnih zakonih«.

Nobenega dvoma pa ni, da je ozadje sodelovanja med komunizmom in framasonstvom še globlje, da sega na področje končnih ciljev in namenov obeh gibanj, da imata framasonstvo in komunizem s svetom enake namene in da si bodočo družbo zamišljata na enak način.

Tudi sistem in način delovanja je komunizem, ki je mlajši od framasonstva, skoraj v celoti povzel po framasonstvu. Oba sistema pa močno sličita sistemu mednarodne židovske organizacije. Od židov imata ideje, od njih imata sistem in metode, od njih imata tudi sovražstvo do vsega, kar je v sodanem svetu krščanskega.